

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno med tedne in praznike.
 Inzerati: do 30 petih vrst 4 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati
 petih vrst 4 D: notice, poslaste, izjave, reklame, preklici beseda 1 D;
 Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, pritičeno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1.50, 8 in več
 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani		po pošti	
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 360—	...
6	...	120—	120—	180—	...
3	...	60—	60—	90—	...
1	...	20—	20—	30—	...

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno **80%** po nakazni,
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Dolžnost opozicije.

Po dolgih pripravah se je končno sestavil opozicijski blok in Radičevi poslanci lahko prispejo vsak hip v narodno skupščino. S tem se je izpremenilo dosedanje številčno razmerje med opozicijo in vlado, ki bo poslednje prisililo, da poda demisijo. Na ta način lahko že prihodnje dni, vsekakor pa najdalje do konca t. m. do sprejetja državnega proračuna učinkoma padec vlade in čisto novo politično situacijo, z novimi pravci in z vsakovrstnimi kombinacijami.

Prva taka kombinacija, ki je celo na programu ekstremnih članov opozicijskega bloka, predvsem Radičevcev in avtonomistov, je takojšnja volilna vlada ter volitve po možnosti že tekom pomladi ali začetkom poletja. Druga kombinacija je nova regularna vlada, ki bo državne posle vodila naprej ter sedanjemu parlamentu nadela nadaljnji zakonodajni delokrog in sveže zakonodajno gradivo.

Ti dve možnosti moramo pregledati s splošno državnega stališča. Pri tem moramo paziti, da se varujejo državni principi in da se v nobenem slučaju ne pripusti pravem razjedanju federativnega poloma. Kaj pomeni takojšnji volilni mandat in bližnje volitve?

Volilni mandat v rokah sedanjega opozicijskega bloka pomeni večali-manj svobodne volitve, to se pravi demagoške volitve Radičevih in avtonomistov. Vse, kar v prečanskih krajih čuti pozitivno, za državo, za močno bodočnost, za jadransko pozicijo države, se potisne v ozadje. Federalisti bi se razkoračili, posegli bi tudi v Črno goru in v Južno Srbijo, ev. celo v Makedonijo in bi resno ogrozili naše bodoče politične prilike. V Srbiji sami bi se bil ljut boj med demokratsko in radikalno stranko in prva ne bi utegnili paziti na prečanske kraje ter tamkaj držati na vajeti zaenkrat zavratne klerikalne, muslimanske in hrvatske republikanske elemente. Kakšna bi bila situacija v bodoči narodni skupščini, si lahko predstavimo! Znova bi se prepirali za ustavna vprašanja, gospodarstvo bi nam ginevalo. Radič bi se ekzaltiral od skrajne zahteve do druge. Naš klerikalci pa bi se primerno uveljavili v ljubljanski in mariborski oblasti ter pritiskali na napredne stranke.

Regularno zakonodajno delo na upravi in v nar. skupščini v rokah opozicijskega bloka in pod mlčljivo njegovo vlado pa je povsem drugačna rešitev, ki jo prvi pozdravljamo! V tem slučaju bi morali klerikalci in Radičevci

z velikim samozatajevanjem za nekaj časa odložiti svoje ustavne rekvizite ter se poskusiti na pozitivnem upravnem in zakonodajnem terenu. V prvi vrsti bi zahtevali lojalno stališče glede Makedonije, proti kateri so naši klerikalci in zlasti hrvatski republikanci dovelj grešili. Tu so škodili naši državi več kakor vsi Aleksandrovi in makedonski komiteji. To je eno. Drugič bi morali zahtevati absolutno lojalnost glede sedanjih državne oblike, glede ustavnih in drugih zakonov ter pristanev na čisto legalna sredstva bodočih političnih programov. Končno bi se morali novi zakonodavci pogledati v realne naše socialne, gospodarske in kulturne interese ter na vladi najprvo preiskusiti svoje ustvarjalne sile in nato šele razvijati svoje reformatorične prapore, ki jih danes odevajo pod firmo avtonomizma in federalizma. Če država koncidera opoziciji, da kljub svojim dosedanjim razornim idejam in dejanjem vstopa v najvišji zakonodajni hram, če ji prepušča vrhovno državno upravo, potem sme tudi od opozicije, zlasti od ne ekstremnih članov zahtevati, da se posvetijo državi, da pozabijo programe ter se za nekaj časa z vsemi lojalnimi in intelektualnimi silami posvetijo upravi ter njenim trenutnim potrebam. Zakaj nočejo Hrvati zagovarjati svoje in splošnodr-

žavne jadranske interese, zakaj nočejo sodelovati na izgradnji jadranskega državnega in gospodarskega programa? Po taki preiskusni bi bila marsikatera ustavna razprava mogoča in bi se olajšala marsikatera bodoča korektura, kateri danes ne moremo zaupati, ker se bojimo razornega in neresnega duha, ki so ga doslej zagovarjali naši ekstremisti.

Taka bi bila sedanja dolžnost opozicije, ako ostane kompaktna in ako se postavi na stalščice, da je treba sedanjo vlado vreči iz tehničnih upravnih ozirrov, radi njene nesposobnosti, korupnosti, ali kakor hočete in da jo je treba nadomestiti z boljšo. To bi bil naravni zaključek vse tiste upravne kritike, ki smo jo čitali po klerikalnih in radičevskih listih in ki je v glavnem omogočila sestavo sedanjega opozicijskega bloka.

Povsem druga situacija pa mora nastati, čim se izkaže, da tem članom opozicijskega bloka z vso njihovo kritiko ni do izboljšanja države, marveč za brezpogojne bližnje volitve ter za ojačenje njihove dosedanje razorne in protidržavne politike. V tem slučaju morajo v Beogradu nastopiti nove kombinacije in nove koalicije z nalogo, da izboljšajo upravo in da postopno reformirajo obstoječe državno in nacionalno stanje.

Ureditev prejemkov državnih uradnikov.

Intervencija zastopnikov Saveza pri finančnem ministrstvu. — Pomenljiva izjava dr. Stojadinovića. — Komuniké Saveza.

— Beograd, 20. marca. (Izv.) V ministrski sobi narodne skupščine je večeraj ob 10. dopoldne sprejel finančni minister dr. Milan Stojadinović 20 člansko deputacijo, zastopnike glavnega upravnega odbora Saveza uradniških organizacij vseh kategorij. Častni predsednik univ. prof. Andanović je pozdravil finančnega ministra, navedel razloge, ki so primorali zastopnike državnega uradništva, da so storili ta korak in stopili pred finančnega ministra, da jim da točne izjave o ureditvi uradniškega vprašanja. Da je glavni odbor Saveza korporativno in oficijelno bil primoran posetiti finančnega ministra, tiči glavni vzrok v tem, ker vlada med uradništvom velika beda in se pojavlja med uradniki skrajna nervoznost oziroma nestrpnost zaradi zavlačevanja rešitve uradniškega gnetnega vprašanja. Uradniki ne morejo več dalje čakati!

Predsednik Saveza dr. Mihailo Jovanović je tudi v kratkem govoru opisal skrajno bedni položaj uradništva ter je končno zaprosil ministra, da zastopni-

kom vseh uradniških organizacij ponovi obljubo, dano njemu osebno, zaprosil ga je tudi, da naj demenira vse govornice in vesti, da se še ne bo uporabil do podrobnosti uradniški zakon, posebno da se še ne izplačajo uradnikom njih prejemki od 1. aprila dalje.

Finančni minister dr. Stojadinović je deputaciji zagotovil, da je njih intervencija upravičena, da je bilo dosedanje delo Saveza popolnoma pravilno in izvedeno legalnim putem. Omenjal je, da je kot minister upošteval vse zahteve uradništva za izboljšanje njegovega gnetnega položaja in da se je trudil čimprej izvesti novi uradniški zakon. Naglašati mora, da vlada iskreno želi izboljšanje uradniškega gnetnega položaja. Razlogi finančnega značaja pa so vlado in ministra ovirali, da bi se moglo izboljšanje položaja v gnetnem oziru nujno in tako izvesti. Ni se bal truda niti napora ter je skušal dobiti potok novih taks, davkov in davščin doklad stvarno potrebna materialna sredstva za ureditev prejemkov uradništvu in za

izboljšanje gnetnega položaja. Izjavil je članom Saveza, da je bila vladina in njegova želja, da se mora uradniški položaj izboljšati z uvedbo novega uradniškega zakona, ki bi se imel po možnosti uporabiti od 1. aprila dalje, istočasno pa mora finančni minister zastopnike uradništva opozoriti, da mnogo ministrstev še do danes ni končalo nujne razvrstitve uradništva po kategorijah v smislu novega zakona in da so vsled tega nastale težkoče pri uporabi uradniškega zakona z dnem 1. aprila t. l.

Finančni minister je dalje omenil, da se sedaj izdeluje zakonska uredba o spremembi in ureditvi draginskih doklad. S spremeno draginskih uredb se ne bodo zmanjšale draginske doklade uradništvu nižjih kategorij; spremembe se bodo tikale samo uradništva višjih kategorij, kateremu bodo draginske doklade zmanjšane, ker se njih prejemki na podlagi novega zakona nikakor ne bodo znižali, ker jim bodo primerno povečane osnovne plače.

Finančni minister končno jemlje z zadovoljstvom na znanje, da je bila akcija Saveza popolnoma legalna in da ni Savez dopustil, da bi dobili v tem gibanju slobodo destruktivni elementi.

Koncem svojega govora je finančni minister dal deputaciji zagotovilo, da stori vse, da se že 1. aprila uporabi novi uradniški zakon, če pa nje uporaba ne bo mogoča iz tehničnih razlogov (v glavnem zaradi razvrstitve uradništva) dne 1. aprila t. l., tedaj prejmejo uradniki tega dne dosedanje plače in predjem kakor zadnje tri mesece. Uporaba novega uradniškega zakona pa

se mora najkasneje izvršiti dne 1. maja, katerega dne stopijo obenem v veljavo tudi spremembe o draginskih dokladah.

Zastopnik Udruženja upokojencev in upokojenek Gjoka Popović je nato opozoril finančnega ministra na stanje upokojencev in na okolnost, da se po obljubi finančnega ministra že 1. aprila izplačajo krediti v znesku 50 milijonov za povišanje draginskih doklad upokojencem in upokojenkam ter je ministra zaprosil, da se draginske doklade povišajo za 100 odstotkov, upokojenci ne morejo čakati na razvrstitev uradništva v smislu novega zakona, ker je finančni minister že dobil v finančnem zakonu pooblastilo za te kredite.

— Beograd, 20. marca. (Izv.) Glavni odbor Saveza uradniških organizacij je snočil izdal obširen komuniké, ki med drugim veli:

1.) Minister financ je sprejel načelo, da se po uvedbi in uporabi novega uradniškega zakona ne smejo zmanjšati dosedanje draginske doklade, njih zmanjšanje se omeji samo na one najvišje državne funkcionarje, katerih plače so po novem zakonu večje od njih sedanjih skupnih prejemkov.

2.) Rodbinske doklade ženam in deci ostanejo po izvedbi novega uradniškega zakona iste kakor sedaj.

3.) Zene uradnikov, ki so v državni službi, sprejmejo polne osebne draginske doklade.

4.) Maksimiranje doklad za usluž-

bence 5. kategorije se ukine.

5.) Povišajo se draginske doklade upokojencem in upokojenkam.

Verifikacija ostalih Radičevih mandatov.

Taktika radikalov. — Vznemirjenje v bloku. — Verifikacija po sprejetem proračunu.

— Beograd, 20. marca. (Izv.) Splošna situacija je večeraj krenila na zelo značilna pota in ima značaj večje napetosti. V ospredju je sedaj vprašanje verifikacije Radičevih mandatov in taktika radikalov napram temu vprašanju. Predsednik skupščine je večeraj zbornici naznanil, da je prejel nadaljnjih 29 poslanskih pooblastil HRSS in dve uradni potrdili, da sta dva Radičeva poslanca izgubila poverilnice. Pooblastila z obema uradnima potrdiloma je predsednik takoj odkazal verifikacijskemu odboru v razpravo.

Opozicijski krogi so večeraj optimistično pričakovali, da se takoj sestane verifikacijski odbor in to še popoldne ter da bo hitro pričel razpravo o verifikaciji teh mandatov. Odbor pa ni bil sklican. Nastalo je zaradi tega v par-

lamentu nekako vznemirjenje, ki se je povečalo v bloških krogih, ko so doznali, da seja sploh ni napovedana, kar se je od strani bloka različno tolmačilo, v prvi vrsti, da so radikalni spremenili svojo taktiko in da skušajo zavleči verifikacijo teh mandatov do 29. t. m.

Člani opozicijskega bloka v verifikacijskem odboru s posl. Dragutinom Pečičem na čelu so posetili odborovega predsednika posl. Marko Gjuričiča, zahtevajoč od njega pojasnila, ako smatra večina za potrebno, da se takoj skliče odborova seja in razprava o verifikaciji mandatov. Gjuričič jim je odgovoril, da je to pripravljen takoj storiti, predhodno pa mora dobiti navodila od g. Pašića, ki ga je v resnici večeraj posetil in se je o tem vprašanju z njim dlje časa razgovarjal.

Sven Elvestad:

Dama v borbi z dvema.

»Glejte, da se spravite!« je zakričal Francoz. »Ne prihaja mi na misel, da bi se prerekal s čisto navadnim žeparjem.«

Krag se je glasno nasmejal. Kakor se je zdelo, je ta smeh Francoza spravil docela iz ravnotežja. Krag pa je dosegel, kar je nameraval. Gospa Sonja se je pomirila. S polnim zaupanjem je zrla vanj in Krag je ta pogled naravnost ganil. Iz tega pogleda je odsevala iskrena prošnja, nem klic po pomoči. Krag se je hladnokrvno okrenil k Francozu.

»Ker ste iskali mojo podporo v tej zadevi,« je dejal, »hočem staviti svoje pogoje, predno pride odločitev v tej stvari.«

Zločinec ni odgovoril. Preiskal je vse žepne svoja plašča. In mahoma je obledel, ker mu je Krag pokazal revolver.

»Ali morda iščete tega?« je vprašal. »Drugič bodite bolj previdni in ne pozabite revolverja v žepu, kadar odločite plašči! Obenem si Vam usojam povedati, da ste največji lopov, ki sem ga srečal v svojem življenju, dasi sem že 15 let policijski uradnik.«

Pri besedi »policijski uradnik« se je Francoz stresel. Z enim pogledom je premočrnil vso sobo.

»Tu je okno,« je dejal Krag, »in tamkaj vrata. Oprostite, prosim, da pokažem nanje z revolverjem! Boste pač razumeli, da moram zaenkrat ostati tu. Avto lahko počaka. Sicer pa je čudno,« je pripomnil zbadljivo, »kako brez moči so apati, ako ni-

majo v rokah tegale majhnega orožja. Sicer pa imajo ljudje Vaše vrste navado, da nosijo za vse slučaje pri sebi tudi nož. Da, da, saj sem si mislil. Bodite tako prijazni, ne ganite niti z roko! Poznam Vas. Poglejte me v oči! Ali dvomite o tem, da Vas takoj ustrelim, če se le premaknete?«

Zločinec je bil od same jeze blede, kakor stena, vendar pa se je premagal in hlinil premoč rekoč: »A tako, Vi ste torej vitez te dame! Morda imate celo namen me aretirati?«

»Da, ta namen imam — živega ali mrtvega!«

»Potem bodite takoj prijazni in aretirajte tudi to damo! Povem Vam lahko njeno zgodbo. Mnogo sva skupaj doživela. Imava mnogo veselih spominov iz Asnièresa, nekaj prav lepih in rdečih spominov.«

»Motite se,« je odgovoril Krag, igrajoč se malomarno z revolverjem. »Ta dama je že mnogo trpela zato, kar je morda nekoč zagrešila. Gotovo je pripravljena plačati, ako je treba, to s svojim življenjem, kar je zagrešila. Toda sklenil sem, da ji prizanesem, Vas pa strmoglavim.«

V tem trenutku je napravil z električnim gumbom iste hitre kretnje kakor popreje. Z vrta je bilo slišati korake.

»Prihaja Vaš soprog, milostljiva,« je vzkliknil Krag. Ura v sobi je udarila tri.

XLIII. Poglavje.

Usoda.

Slišalo se je, da je nekdo odprl hišna vrata in skušal, tipaje okrog sebe, priti naprej v temni veži. Krag se je okrenil k gospe in rekel:

»Milostljiva,« — ves čas pa je nepremično upiral svoje oči na zločince — »sedaj prihaja Vaš soprog. Že slišim njegove korake. Pisal sem mu, da Vas lahko tukaj najde, on je torej pripravljen na to, da se snide z Vami. Prosil sem ga, naj se kolikor mogoče obvladuje, in sem mu tudi namignil, da se nahajamo sredi velikega obračuna. Saj uvidevate, kajne, da je položaj nekoliko nenavaden? S svojim revolverjem bom držal tega človeka tamle na tem mestu. Nihče nas ne sme motiti. Vi morate svojega moža pozdraviti v veži. Tema je zunaj in ne najde poti. Stopite venkaj. Jaz Vas počakam tu!«

Gospa Sonja je odhitela ven. Skozl zaprta vrata sta moža, ki sta si stala nasproti, lahko slišala plakanje, vesele glasove in objemanje.

»Sedaj sva sama,« je dejal zločinec, »hočem porabihi priliko, da Vam povem, kako neumno ste se vedli.«

»Kaj pravite! Morda mislite, da bi se pametneje vedel mož, ki stoji brez moči pred revolversko cevjo svojega sovražnika.«

»Več tisočakov bi si lahko zaslužili.«

»Meni zadostuje samo zasluga, da izročim francoski policiji takšnega lopova, kakor ste Vi.«

»Nimam navade, da bi se dal aretirati.«

»Brez orožja ste in jaz stojim pred Vami z revolverjem v roki. Vi ste že aretirani.«

»Nimam navade, da bi se dal aretirati živ.«

»Potem pa radi mene kot mrtev. Odločil sem se, za Vas ni nobenega izhoda več.«

»Vedel bi rad samo to, kako hočete damo, ki jo imenujete Sonjo, štiti, da jo ne potegnem za

sabo v nesrečo. Kaj mislite, kaj bo rekel njen mož, ako svet izve, da je bila njegova žena, mati njegovega deteta, udeležena pri pustolovščinah francoskih banditov?«

»To stvar sem že tudi vzel v poštev,« je odgovoril Krag. »Močno me podcenjujete.«

»Torej uvidevate, da sem v tem pogledu na boljšem.«

»Kako to mislite?«

»Pripravljen sem, da se z Vami pogajam.«

Krag je hotel baš odgovoriti, ko so se odprla vrata in sta stopila Sonja in odvetnik. Asbjörn Krag, ki je moral ves čas pozorno opazovati Francoza, ni mogel videti vstopajočih. Iz njegovega burnega dihanja in iz njegovih nemirnih kretenj pa je sklepal, da je bil odvetnik silno razburjen. Sonja je naglo korakala skozi sobo.

Ne da bi se obrnil, je Krag nagovoril odvetnika.

»Tam stoji mož, ki je zakrivil vso nesrečo v Vaši hiši. Hotel je zadeti Vašo soprogo, zadel pa je Vas in Vaše dete. Ona je bila že več mesecev v njegovi oblasti. Dala mu je tisočake, da bi preprečila, da izvrši svoje grožnje. Končno jo je hotel prisiliti, da bi izvršila zločin. Takrat je izginila. Vaša gospa soproga Vam bo morda kasneje sama povedala, kako je trpela.«

»Odpuštil sem ji vse,« je tiho izjavil odvetnik.

»V hiši je telefon,« je nadaljeval Krag. »Ali Vas smem prositi, da bi telefonirali policiji?«

V tem hipu je Francoz svareče dvignil svojo roko.

Snočni ministrski svet je razmotril parlamentarne dogodke v zvezi z verifikacijo ostalih Radicevskih mandatorov ter je razpravljal vprašanje, kdaj naj se skliče verifikacijski odbor. Zanimivo je konstatirati po izjavah vodilnih radikalnih krogov, da radikalni ostanje doledni svojem dosedanjemu stališču v tem vprašanju in da bodo tako v verifikacijskem odboru, kakor tudi v zbornici kompaktno in soglasno glasovali za verifikacijo teh ostalih mandatorov. Radikalni ne bodo delali nikakih ovir verifikaciji. Radikalni pa obenem sedaj naglašajo okolnost, da je treba popreje sprejeti državni proračun in da se ima šele pozneje vršiti verifikacija mandatorov. Za ta svoj sklep navajajo radikalni neka-

tere formalnosti, ki jih upravičujejo za to svoje postopanje. Radikalni trde, da se mora verifikacija podaljšati do 28. t. m., ker v nobenem slučaju nima garancij, da bi bil v skupščini brez vsakih ovir in zapletenih sprejet državni proračun. Poleg formalnih razlogov pa upravičujejo radikalni to svojo taktiko tudi z okolnostjo, da obstoja soglasen sklep, na podlagi katerega so se šli vseh parlamentarnih skupin sporazumeti glede parlamentarnega kalendara, po katerem je v resnici na dnevnem redu edino le državni proračun, ki se ima sprejeti do 28. t. m. Po sprejemu proračuna, to je po 28. t. m. so radikalni pripravili takoj vzeti vprašanje verifikacije v pretres.

Važne politične spremembe na vidiku.

Padec sedanje vlade. — Razne kombinacije za rešitev parlamentarne krize.

— Beograd, 20. marca. (Izv.) V vseh parlamentarnih in političnih krogih se je sedaj bolj kakor poprej ustalilo gotovo prepričanje o političnih spremembah in padcu sedanjega režima, ker vsi uvidevajo resnost akcije Radicevih poslancev. Te spremembe imajo nastopiti takoj po sprejetju proračuna. Obstojajo pa v parlamentu različna mnenja o tem, v kakem pravcu se ima razviti parlamentarna in vladna kriza po 28. marcu t. l. Če nastopi opozicijski blok v smislu svojega programa. V vseh parlamentarnih krogih, tudi v radikalnih vrstah, razmnožujejo razvoj dogodkov približno takole:

Če se bodo v razvoju parlamentarne krize z najvišjega mesta varovali ustavni predpisi in načela običajnega parlamentarizma, mora radikalna vlada pasti pri prvi priliki, čim ostane v narodni skupščini v manjšini. Po parlamentarnih načelih se ima nato poveriti sestava vlade oni skupini, ki razpolaga v parlamentu z večino. Vlada ima tedaj poveriti sestavo vlade onemu izmed voditeljev opozicijskega bloka, ki ga blok sam predlaga, in to je verjetno, Ljubi Davidoviću.

Ker je sedanja narodna skupščina v smislu ustave izvoljena za dobo 4 let in ker se ima krona držati ustavnih določil, tedaj krona nima ničesar drugega zahtevati, kakor da narodna skupščina, ki šele eno leto deluje, vrši svoje zakonodajne dolžnosti in torej ne more designirati predsednika vlade, izbran iz vrst opozicijskega bloka, dobiti nikakga drugega mandata, kakor za sestavo poslovne vlade. V vsakem slučaju je torej računati, da ima biti nova vlada poslovna, nikakor pa ne volilna. Drugo važno vprašanje je, ali bo ta vlada delazmož-

na in ali ji bo sploh prisojeno daljša življenja. Bodoča poslovna vlada bo morala rešiti še mnogo nujnih zakonov in če ne bo prišla v položaj to nalogo izvesti, tedaj bo pač krona morala priti do prepričanja o potrebi, da se apelira glede ureditve notranjopolitičnih problemov na narod in da se izvedejo nove volitve. Drugo vprašanje je, kakšni vladi bo poverjena od strani krone izvedba volitev: Dane so tri možnosti:

1. Velika je možnost, da volitev ne izvedejo niti opozicijski blok niti radikalni, ampak se poveri ta naloga popolno nepristranski, od strankarskih borb neodvisni vladi, ki bi dala garancije, da se bodo volitve izvedle popolnoma svobodno in brez vsakega političnega pritiska. Ta kombinacija za vlado, v kateri naj bi ne bili niti opozicijski blok niti radikalni, marveč nevtralni faktorji, ima mnogo prednosti in velika šansa. Nevtralna uradniška vlada bi imela v kratkem času izvesti edino le volitve.

2. Mogoča je tudi kombinacija vlade z zelo kratkim rokom, v kateri vladi bi bile zastopane vse parlamentarne skupine. Tako koalicijska vlada, obstoječa iz radikalov, demokratov, muslimanov, klerikalcev, zemljoradnikov in radicevcev, bi dajala gotovo sigurnost za slobodne volitve, ker bi obstajala stroga medsebojna kontrola, da se nikjer ne vrši na volitve pritisk in teror.

3. Najbolj neugodna za uspešno slobodne volitve je kombinacija, da bi se volitve poverile ali radikalni stranki ali bloku, ker bi od ene ali druge strani leteli očitki, da se je taka enostranska vlada poslužila političnega aparata in da je izvrševala teror na volitve, da niso mogli svobodno izraziti svojega mnenja.

REDUKCIJA UNIVERZITETNIH PROFESORJEV V BEOGRADU.

— Beograd, 20. marca. (Izv.) Za večeraj dopolne so sklicali beogradski akademiki ponovno zborovanje v avli beogradske univerze, da razpravljajo o nadaljnji akciji proti redukciji univerzitetnih profesorjev in proti ukrepu, da so se začasno uknila predavanja. Po deputaciji akademikov je naznanil rektorat, da bo ustavljena redukcija profesorjev Andonovića, Milojevića in Bogdanova, dijaštvo je bilo dalje tudi sporočeno, da se prihodnje dni prične z rednimi predavanji na univerzi.

SKLEPI VODSTVA HRSS.

— Zagreb, 20. marca. (Izv.) Snoči je bila sela predsedstva strankinega vodstva HRSS, na kateri sta poročala strankina podpredsednika dr. Vladimir Maček in Ivan Predavec o svojih razgovorih v Beogradu z ožjim opozicijskim blokom in z zemljoradniškim klubom. Predsedstvo je poročili vzelo na znanje ter sklenilo, da se nadaljuje politika v smeri sedaj določenih sklepov.

Vesti iz Italije.

Giolittijeva obsodba državnega gospodarstva. — Nasilja v volilni borbi. — Do 6. aprila se davki ne pobirajo. — Napovedani Mussolinijev volilni govor.

— Rim, 19. marca. (Izv.) V Droneru je imel Giolitti imenovan liberalne stranke velik volilni govor, v katerem je obrazložil dosežanje veluspešno delovanje te stranke za Italijo. Ta stranka je vladala Piemontu od 1848. do 1860. leta in Italijo od 1860 do 1922. On zastopa ta volilni okraj že 42 let. Njegovo povojno ministristvo je imelo najtežje delo, katero pa je napram boljšeizmu in delavski okupaciji tovarov povojno izvršilo. Glede volilnega zakona je izjavil, da si ljudstvo želi nazaj k volilnemu sistemu, da bo volilo svobodno in direktno svoje zastopnike. Giolitti je imel pogum, dotakniti se tudi sedanjega državnega gospodarstva. Izjavil je, da narašča vsako leto državni dolg, da se pokriva primanjkljaj, to je način, po katerem država absorbira največji del narodnega prihranka in tako ovira naglo obnovo narodnega gospodarstva. K tej trditvi se z uradne strani javlja, da ne odgovarja resnici in v fašistovskih krogih se besede starega spoštovanega Giolittija ostri kritizirajo.

Volilno gibanje je snih zelo živahno in vrše se številni shodi na katerih nastopajo kandidati raznih strank. Čestokrat sprejeto odločitev ostrinami proti fašizmu. Fašisti-

ska stranka se giblje in deluje tudi že z nasiljem. Iz Asti v Piemontu poročajo, da je bila tam pokončana tiskarna Cavalleria. V Milano je bil ustreljen z revolverjem ardit Corgiola. Neka skupina fašistov je ob mestni periferiji streljala in zadet je bil Corgiola štirikrat. Dan na dan se množe spori in spopadi, ki jih provzroča volilna borba. Bati se je najhujšega.

Popolarski »Popolo« priobčuje tajno uradno okrožnico na delne davčne inspektorje, da se do 6. apr. ne smejo izterjavati nikake davčine, ako baš ne zazadejo te dal. Uradni se imajo baviti dotlej z notranjimi zadevami. Šole bodo zaprte od 3. do 6. aprila.

Danes je govoril v Milano Salandra, ki je razlagal, kakaj je vstopil v nacionalno listo. V nedeljo bo govoril Mussolini v gledališču Costanzi v Rimu.

ZBLIŽANJE MED NAŠO KRALJEVINO IN MADŽARSKO.

— Beograd, 20. marca. (Izv.) V kratkem se prično oficijsna pogajanja z Madžarsko za sklenitev gotovih konvencij v smislu trianonske mirovne pogodbe. Pravosodni minister je že imenoval člane naših delegacij, ki ima skupno z madžarsko sestaviti in skleniti konvencijo o medsebojni sodni pomoči in o izročitvi zločincev. V to komisijo so imenovani: univ. prof. dr. Arangelović kot predsednik in kot člana: podpredsednik kasacij, sodn. dvora v Novem Sadu dr. Joca Lalošević in načelnik pravosodnega ministrstva dr. Milan Kostić. Sestavljen je tudi druga komisija, ki ima urediti vprašanje fondov in drugih javnih ustanov, ki jih ima nam izročiti Madžarska v smislu trianonske mirovne pogodbe. Predsednik te komisije je načelnik dr. Milan Kostić. Posvetovanja teh komisij se imajo končati 25. t. m., na kar se prično meritorna pogajanja za ureditev odnošajev, normalnih med obema državama.

Grozovita eksplozija dinamita.

Številne človeške žrtve. — Ogromna škoda.

— Mor. Ostrava, 19. marca. (CTR.) K večji eksplozijski katastrofi, ki je nastala v skladišču eksplozivnih snovi podjetja »Erupiva« preje »Nobela pri Heřmanicah, javljajo, da je ta nastala med nakladanjem eksplozivnih snovi na rudniški voz. Štirje delavci, voz in par upreženih konj so bili popolnoma zmečkani. Mlila skladiščnika je zletela v zrak. Skladiščnik in njegova žena sta bila ubita. Skladiščnikova služkinja je vsled eksplozije saroela.

— Mor. Ostrava, 19. marca. (Izv.) Danes ob 12. opoldne je v okolici rudnikov pri Heřmanicah zletelo v zrak veliko skladišče

baruta in dinamita, lastno tvrdi »Erupiva«, katere glavni delničar je znani klerikalni grof Wilczek. Detonacija je bilo čuti 18 km na okrog. Na rudniškem skladišču je zletelo v zrak med nakladanjem dinamita na rovski voz 9000 kg dinamita. Nastalo je velikansko in grozno opustošenje. Uničena je popolnoma delavska kolonija v Petrovem. Veliko število človeških žrtev še ni ugotovljeno. Rešilna akcija je bila zelo otežkočena. Veliko je ranjenih.

PROKLAMACIJA PERZIJSKE REPUBLIKE.

— Pariz, 19. marca. (Izv.) Perzijski šah, ki se nahaja sedaj v Franciji, se najbrž ne bo mogel več vrniti domov vsaj zapletenih notranjih razmer v državi. Stevilni člani Parlamenta pritišajo na vlado, da doseže proklamirano republiko. Brzotvarka iz Teherana naznanja, da se je dne 15. marca 36 bivših ministrov izreklo za republiko in sicer pred ministrskim predsednikom. Kakor kaže sedalni položaj, se parlament izpremeni v konstituantno. »Journal« poroča, da bo republika proklamirana dne 21. tm. Vse province so se pridruže gibanju v glavnem mestu. Prestolonaslednik odpušče v inozemstvo.

Vesti iz Bolgarije.

Akcija proti zakonu o zaščiti države. — Nov stanovanjski zakon. — Proračun za l. 1924/25.

— Sofija, 19. marca. (Izv.) Neodvisna delavska stranka, podružnica kooperativa »Osvojenice« in strokovne zveze pri splošnem sindikalnem združenju so začele energično akcijo proti zakonu o zaščiti države, ki se ga hoče vlada poslužiti, da razpusti te delavske organizacije. V nedeljo so se vršili po vseh večjih krajih protestni shodi, na katerih so govorniki ostro kritizirali in napadali Cankovo vlado, ki hoče vzeti delavstvu tako težko pridobljene pravice. V resolucijah delavstvo zahteva, da mora vlada nemudoma ukiniti zakon o zaščiti države, v kolikor krši delavske pravice in nasprotuje interesom bolgarskega proletariata. Vlada krogi so presenečeni, ker niso pričakovali tako odločnega nastopa. Mnogi so mnenja, da lahko povzroči ta akcija končno kooperacijo med vsemi delavskimi organizacijami in ustanovitve enotne fronte proletariata. — Prof. Kulev je izdelal načrt novega stanovanjskega zakona, ki znatno omejuje na-

jemniške pravice. Vlada stoji na stališču, da je treba ščititi v prvi vrsti interese hišnih posestnikov in ostalih pridobitnih krogov in v ta namen je poverila prof. Kulevu sestavo novega stanovanjskega zakona, ki pride te dni pred narodno sobranje. Socialistična stranka, demokratska in delavska skupina radikalne stranke so izjavili, da ne bodo glasovali za ta zakon, ker nasprotuje interesom širših slojev in socialni pravici. Če bo vlada vztrajala na tem, da pride zakonski osnutek na dnevni red narodnega sobranja, ji preti nevarnost, da se pomože na njen račun opozicijske vrste. — Finančni minister Todorov je pripravil proračun za l. 1924-25. Proračun je brez deficita. Dohodki znašajo 6 milijard 200 milijonov levov, in sicer direktnih davkov 815.000.000 levov, indirektnih 218.000.000, razne kazni in konfiskacije 53.000.000, železnice 917.000.000, pošta 134.000.000, državna posestva 642 milijonov. Izdatki so nekoliko manjši, tako, da je spravi finančni minister budžet v ravnotežje. To je vzbudilo v javnosti splošno odobravanje, kajti država ni imela še dve leti rednega proračuna.

DEVETURNI DELAVNIK V NEMČIJ.

— Berlin, 20. marca. (Izv.) Na državnih poštah uradih in na državnih železnih se sklenjeno uvesti s 1. aprilom t. l. deveturni delavnik. V delavskih državnih železnih so bili delavci s posebnim obvestilom opozorjeni na ta sklep s pripombo, da se jim z uvedbo deveturnega delovnega časa ne spreminjajo tarifne pogodbe.

PLAČILO TAKOZVANE PRISTOJBE OSVOBOJENJA.

— Rim, 20. marca. (Izv.) Kakor javljajo listi, je prišlo med Anglijo in državami Male antante do sporazuma glede plačila tako zvezne pristojbine za osvojenost. To plačilo je odgledeno za dve leti. Češkoslovaški se je ta pristojbina neolotko znižala in je določena na 20 milijard lir, kateri znesek se ima plačati Italiji.

PORAZ SOCIALISTOV V NEMČIJ.

— Berlin, 20. marca. (Izv.) K porazu socialistov in komunistov povodom občinskih volitev v Postdamu se je sedaj pridružil enak poraz teh strank pri občinskih volitvah v Novi marki. V 18 občinah Nove marke so socialisti in komunisti izgubili 65 odstotkov svojega posestnega stanja.

Politične vesti.

— Italijanski poslanik odpotoval v Rim. Na poziv rimske vlade je v soboto odpotoval italijanski poslanik Bodrero v Rim. Z večerajšnjim beogradskim vlakom je poslanik prispel v Ljubljano ter se je dle časa zadržal v kolodvorski restavraciji v družbi predsednika naše razmetitvene komisije polkovnika Daskalovića. Poslanik je s tržaškimi brzovlakom nadaljeval pot v Italijo. Kakor poročajo iz Beograda, je poslanik Bodrero odpotoval v Rim zaradi definitivne razmetitve v Sloveniji.

— Konsolidacija na Balkanu. Grška »Tagespost« je priobčila v torkovem večerniku uvodnik, v katerem piše med drugim: »Izmed dedišče stare monarhije je Jugoslavija eden najsrečnejših, bogato obdarjen s plodovitostjo zemljo, z neizmernimi gozdovi in mineralnimi zakladi vseh vrst, ki pretvarjajo državo skoraj v avtonomno gospodarsko ozemlje z bogatimi žetvenimi preostanki. Ako bi bilo Jugoslaviji usojeno, da bi se na zunaj in na znotraj politično tako hitro okrepila, kakor gospodarsko, bi jo že danes morali prištevati k najsrečnejšim državam Evrope. Državni proračun za leto 1924 je v ravnotežju. Tudi odprava zunanje politične težkote je v zadnjih mesecih izdatno napredovala in z zadoščenjem je lahko večeraj minister zunanjih del dr. Ninčić ugotovil, da se je pacifikacija južnovzhodne Evrope posrečila v veliki meri, davi ni ostal nedotaknjen ta del Evrope od velikih problemov. Dr. Ninčić prisvaja del teh zaslug sebi in svoji mirovni politiki in priznati je treba, da sta zmerna beogradska zunanja politika nasproti Madžarski in moder sporazum z Italijo izredno mnogo pripomogli, da se je Evropa umirila. Kar dela skrbi dr. Ninčić, so razmere v Bolgariji, v Grški in Albaniji, toda tudi tu se nadeja, da bo lahko te probleme rešil v mirovnem smislu. ... To sodbno graškega lista, ki izdaja naš državi najlepše sprichevalo, beležimo z največjim zadoščenjem.

— Radic gre v London, potem se vrne v Zagreb. Dopisnik »Zagreber Tagblatt« je imel te dni razgovor s Stjepanom Radicem, ki mu je izjavil med drugim: »Naša zunanja politika se mora naslanjati na Angleško in mi moramo takoj priznati Rusijo. V Davidovićevem kabinetu mi ne potrebujemo nobenega portfelja, vendar se nadejamo, da bomo, podpirajoč njegovo vlado, ustvarili atmosfero, v kateri bo zakon v zaščito države — odveč. Radic je izjavil, da odpotuje za kratko dobo v London, odkoder se v dveh do treh tednih vrne v Zagreb.

— Redukcija češkoslov. reparacij. V soboto je bil izdan v Pragi uradni komunikat, da so dr. Beneševa pogajanja z zastopniki angleške vlade v Zenevi glede znižanja češkoslov. reparacij končana z uspehom. S tem je stopilo vprašanje, ki je vzbujalo v evropski tisk zadnji čas veliko zanimanje,

v čisto novo fazo. Zastopniki Male antante so razpravljali o tej stvari že na konferenci v Beogradu in ta pogajanja so se pozneje nadaljevala v Parizu in Londonu. Med Jugoslavijo in Romunijo je bil dosežen sporazum že prej, ker je bila njuna situacija v tem oziru ugodnejša od češkoslovaške. CSR se je spoznamela v tem vprašanju najprej s Francijo, nato je pristala tudi Italija. Te dni pa je dosežen definitivni sporazum glede znižanja reparacij tudi z angleško vlado. Zdaj je treba urediti samo še nekatere podrobnosti in konkretne točke med vlado CSR z ene strani in angleško ter italijansko vlado z druge.

— Trockij, komisar zunanjih del? Po nekaterih verzijah iz Rusije se hoče načelstvo komunistične stranke pomiriti in sprijazniti s Trockim. Po Ljeningov smrti je namreč Trockij v Rusiji edini popularni vodja komunistične stranke. V to svrhu so odpotovali nekateri komunistični prvaki v Suhum-Kale na Kavkazu, da se pogajajo s Trockim. V Moskvi resno zatrujejo, da prevzame Trockij komisariat zunanjih zadev. Čižerin pa bi odpotoval v London kot polnomočni minister sovjetske vlade.

— Poseti pri zunanjem ministru. Češkoslovaški poslanik Jan Šeba in avstrijski poslovni odpravnik Hoffinger sta večeraj posetila zunanega ministra.

— Akcija proti bolgarskim četašem. Kakor znano, se je pred dnevi vršil stanek zastopnika grškega generalštaba s šefom generalštaba III. armije v Skoplju, kjer so se razmotrivali načrti za skupno akcijo Grške in naše kraljevine proti makedonskim komitašem. Po poročilu iz Beograda je večeraj popoldne posetil zunanega ministra dr. Ninčića grški poslanik Mauridis. Ta poset spravlja diplomatski krogi v zvezo z zgoraj omenjeno akcijo obeh prijateljskih držav proti makedonskim četašem.

— Madžarski poslanik v Beogradu. Novoimenovani madžarski poslanik Andrej Dehory je večeraj prispel v Beograd. Zunanji minister dr. Ninčić in njegov pomočnik Panta Gavrilović sta poslanika sprejela v daljši avdijenci.

Kino Ideal

predvaja v četrtek 20., petek 21., soboto 22. in nedeljo 23. t. m. velik Hagenbeckov film

TIBETSKI VOLK

Senzacijska drama v 6. delanijh. V glavni vlogi Ernst Winaar. Krasi posnetki z ledenih tibet. skrajnih poljan. Lov na bizona. Zanimivi prizori, kako volkovi napadejo potnike.

Podpirajte obuane slepe in dujeje. Podpornemu društvu slepih.

„Razkritja“ berlinske diplomacije o francosko-čeških tajnih pogodbah.

Berlinska diplomacija, ki je v poslednjem času stopila z raznimi zavratnimi akcijami na plan ter kalila mirni razvoj evropskih odnošajev, je začela z novo, mednarodno zasnovano intrigo velikega štila. Večeraj je objavila v »Berliner Tagblattu«, vodilnemu berlinskemu listu, nekaka »razkritja«, ki naj dokazujejo obstoj tajnih francosko-čeških pogodb. K'jub temu, da nosijo ti dokumenti vso oznako neresnih ugičanj ter prozornih diplomatskih spletk, so vendar že večeraj prodrl v splošno evropsko časopisje in vse se peča v dolgih uvodnikih s politično ter vojaško dalekoosežnostjo dozdevnih pogodb med Francijo in Češkoslovaško. Po »razkritju« imenovanega lista obstojajo pogodbe v nastopnih treh dokumentih.

I.

Skupni glavni štab srednjeevropskih frankofilskih držav v Pragi.

Prvi dokument, kojega besedilo prinaša istočasno z »Berliner Tagblattom« tudi milanski »Il Corriere della Sera«, kar je sila značilno za verodostojnost celega dokumenta, ker kaže na očitno, vnaprej dogovorjeno diplomatsko in časopisno akcijo med Berlinom in Rimom, datira z dne 25. decembra 1923. Ta dan sta Beneš in Poincare podpisala protokol, glasom katerega poizkusita pridobiti Jugoslavijo za francosko - češko zvezno pogodbo, ki sta jo ta dva državnik sklenila, kakor znano, mesec dni po navedenem dnevu. Istočasno naj pridobita tudi Romunijo in Poljsko za skupno vojaško akcijo. Z vstopom Jugoslavije se predvideva ustanovitev skupnega generalnega štaba vseh zveznih armad v Pragi. Na podlagi te pogodbe bi se vršili v Pragi veliki vojnotehnični razgovori in bi se vsako leto določali skupni mobilizacijski načrti.

II.

Tajne pogodbe za slučaj raznih vojnih spopadov.

Drugi dokument vsebuje dogovor med Francijo in Češkoslovaško in govori o medsebojnih obveznostih v slučaju raznih vojnih spopadov. Tajna pogodba vsebuje nastopna določila: V slučaju francosko - nemškega spopada nastopi Češkoslovaška s svojo vojno silo proti Nemčiji. Enako Francija v slučaju češko-nemške vojne. V slučaju nemško-poljske vojne stopata Francija in Češkoslovaška na stran Poljske. Francija podpre Češkoslovaško z vojnim materijalom še predno izbruhne dejanski spopadi z Madžarsko. V konfliktu med Poljsko in Rusijo ostaneta obe državi nevtralni. Ako izbruhne v Avstriji novi pokret za priključenje k Nemčiji, nastopita oba pogodbenika pri avstrijski vladi in ji predočita, da zasedata dela avstrijskega teritorija. Proti restavraciji Hohenzollerncev protestirata obe državi ter opozorita nemško vlado na njune sankcije. Prijateljski odnošaji z Rusijo se uvedejo sporazumno. V slučaju, da Rusija napade Romunijo, priskočita pogodbenika Romuniji z vojnim materijalom na pomoč. Ako v rusko-poljski vojni napade Nemčija Poljsko, tedaj objavita oba pogodbenika Nemčiji vojno. Napram Italiji pa imata pogodbenika popolnoma prosto roko. Pogodbeni stranki pobijata le italijanske težnje po hegemoniji v Sredozemskem morju.

III.

Protokol med dr. Benešem in dr. Ninčićem.

K tem dvem dokumentom dostavlja Italijan, tisk še protokol, ki sta ga baje podpisala dr. Beneš in dr. Ninčić in ki se tiče dr. Beneševga predloga, naj se zvezna pogodba med Jugoslavijo in Češkoslovaško z dne 15. septembra 1920 razširi in poglobi v smislu novega zveznega pakta med Češkoslovaško in Francijo. Ta protokol sta imenovana sestavila tekom januarske konference Male antante, ki se je vršila v Beogradu. Dr. Beneš in dr. Ninčić sta se sporazumele, da je treba še dalje čuvati mednarodne pogodbe, ki jamčijo sedanje posestno stanje in mir v Srednji Evropi. Temeljne točke pogodbe z dne 15. septembra 1920 naj se zaradi tega izpolnijo s paktom proti povratku habsburške dinastije na Madžarsko. Pakt naj določi podrobne sankcijske mere za ta slučaj. V protokolu zahtevata dr. Beneš in dr. Ninčić garancije, da se 200 milijonsko posojilo, ki se dovoli Madžarski, ne uporabi za vojaška oboroževanja. Pri ti priliki je dr. Beneš predlagal dr. Ninčiću še vstop v ravnokar zaključeno zvezno pogodbo med Francijo in Češkoslovaško, ki sta jo že potrdila oba državna predsednika. Dr. Beneš je baje izročil dr. Ninčiću tudi načrt take pogodbe med Francijo in Jugoslavijo. Dr. Ninčić je soglašal z informativnim značajem predložene pogodbe, vendar je odgovoril, da

na nekatere podrobne predloge še ne more pristati.

Dodatno k tem dokumentom, kojih problematičnost je očitna in ki imajo namen prikazati slovanske države v Srednji Evropi ter Francojo v slabi luči, objavljajo italijanski listi program francoske vojne misije v Pragi z dne 11. decembra 1923, ki predvideva velika vojna oboroževanja češkoslovaške armade.

Francoski dementi.

— Pariz, 19. marca (Izv.) »Havas« konstatira uradno, da je vsebina tajne pogodbe med Češkoslovaško in Francijo, ki je bila objavljena v »Berliner Tagblattu«, falfifikat v vseh podrobnostih. Dne 26. januarja je bil med Francijo in Češkoslovaško sklenjen izključno le prijateljski pakt v duhu pakta Društva narodov.

Izjava dr. Beneša.

— Praga, 19. marca (Izv.) V skupščinskem odboru za zunanje stvari je dr. Beneš na zadevno interpelacijo kratko mislo

izjavil, kar je že večkrat javno naglašal, da on ne sklepa tanih pogodb. Tega tudi v bodoče ne stori.

— Praga, 20. marca (Izv.) Praški listi ostro napadajo berlinski tisk, da ta tisk že od zagrebškega procesa dalje živi edinele od falfifikatov in senzacij.

— Praga, 19. marca. (Izv.) V parlamentu je danes odbor za zunanje dela razpravljati o razkritih »Berliner Tagblattu«. O teh razkritih so nemški poslanci vložili interpelacijo na ministra zunanjih del dr. Beneša. Na interpelacijo je dr. Beneš takoj odgovoril. Izjavil je kategorično, da so razkritja berlinskega lista od kraja do kraja izmišljena. Povdarja je, da ni sklenil nobenih tajnih pogodb. Minister je izrazil mnenje, da gre za preračunano spletko iz Berlina, ki ima namen škodovati v prvi vrsti Franciji, v drugi vrsti pa Češkoslovaški in Jugoslaviji. Dasi je češkoslovaško poslanstvo v Berlinu takoj z vso odločnostjo demantiralo razkritja »Berliner Tagblattu«, vendar je Wolffov urad takoj razobrazil po celotnem svetu, iz česar se da sklepati, da za sledujočo razkritja poseben namen.

Prosveta.

ŠENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER v Ljubljani.

V nedeljo, dne 23. marca: »Te modre oči in Ljubosnost«. Stota predstava zd. Petričeve.

— Sprememba opernega repertoarja. Vsled obolenosti člana je potrebna sledeča sprememba opernega repertoarja: V četrtek 20. marca ostane opera zaprta, v petek 21. se poje opera »Manon Lescaut« za red B in v soboto 22. opera »Poljub« za red A. Abonenti reda D dobe operno predstavo prihodnji teden.

— Sprememba dramskega repertoarja. Zaradi nezgode, ki se je pripetila g. Rogozu pri nedeljski popoldanski predstavi »Liloma«, se mora dramski repertoar spremeniti tako, da se vpripori v četrtek 20. t. m. »Ašantka« za red C.

— »Cezar in Kleopatra«. Premijera angleškega pisatelja Bernharda Shawa velike historične komedije »Cezar in Kleopatra« bo v soboto dne 22. t. m. prva repiza pa v nedeljo dne 23. t. m. ob 8. uri ob 20. zvečer. Dejanje se vrši v 48. letu pred Kristusom v Egiptu, ko se muči tam Cezar in nastavlja na egiptovski prestol mlado Kleopatro. Komedia sestoji iz osmih slik, v katerih nam kaže duhoviti in zahvalni angleški mojster tedanje življenje Egiptovca in Rimljanov. Režijo vodi g. Šest. V naslovih vlogah nastopita ga. Nablocka in g. Putjata. Tatarske igre ga. Marija Vera. Ptolomeja edena. Gorjupova. Puffila g. Skrbinšek. Britannica g. Prček. Pothina g. Lipah. Therdota g. Terčič. V ostalih vlogah so zaprosili g. Put. Gregorin. Cesar Medven itd. Sodeluje del godbe Dravske divizije. Primerno dekoracije je nastal e. Skušni. Kostumi so narejeni v domači delavnici.

»KAMELA SKOZI UHO ŠIVANKE.«

(Konec.)

V celotni pa stvar izvrstno napravljena in jako zabavna. Avtor bo poleg č. s. kron lahko št. 5 razne valute.

Rogoz je z njemu lastnim razumom ustvaril mladega junaka-nekunaka, Alana Vilma. Lep in karkoli 20 let star je bil videti pravi tako simpatičen in tudi komičen, kakor si avtor želi. Zuzko igra Rogozova z veliko preskrbnostjo in humorom; kot rojena Čehinja je pa tudi po vnanosti zadela pristno plavalas in prav bohotno hoče rožnate polti.

Da je Juva nova žena iz ljudstva in hišnica, kar se le da, je komaj treba omenjati za one, ki jo poznajo. Izkušna, realno misleča ženska iz suterana. Iluzije je izgubila v mladosti, ne pa srca.

In pa Šest! Zdi se kar prav vidim, da ima moč krasnega karakternega komika. Oče v »Svabi Krečinskem«, potem vitez Bledica v »Shakespeareu«, dalje norec v »Priljudnem komisariju«, in zdaj ta talmi-pohabljeneč Pešta, s črni očali, bergljami in celo samoglednim vozičkom, kakor jih imajo včasih težki invalidi. Če bi si Šest morda sam še ne bil na jasnem: Komik je in prav posebne vrste. Namreč komik v nedeljskih vlogah. Predvsem pa komik sploh.

Zletiti si moramo vsi, da tega talenta ne zakopje in postane v njem za mnoga desetletja ljubljene občinstva.

Ze ta maska, zapiti nos, otožne velike brke in črna očala — sploh ves človek. Lahko bi se vozil v svojem vozičku po ljubljanskih cestah in priletel bi mu mnogdim v nastavljeni kloboč. Sicer tudi srečno opazovana in neobrabljena avtorjeva figura. Sploh je ena izmed tvari, ki jih sil te igre, da tudi niso obrabljeni; mnogi še nikdar niso.

Dvojica, kakor jo v življenju dostikrat srečamo, sta barmci ravnatelj Bezchyba (Lipah) in svetnik Andrejs (Gregorin). Starejša gospoda, ki bi se rada (oh pa kako rada!) grela ob mladi žensko. Vzmemi, kajti njim še vedno mladi srca. Ker pa ima tista ženska tudi hrepenenje po mladosti in si raje nabavi mladega ljubljence, sta prepametna in tudi prednostna, da bi se spuščala v konkurenco. Zadovoljita se ob tistem vzdihu z vlogo očetovskih prijateljev, obdarjena dekle kakor dobra strica s pozornostjo in darilci, ne da bi česa za to pričakovala ali zahtevala, ter sta srečna, če smeta svojo pozicijo včasih porabiti za intenzivnejše poljubovanje nežne roke. Zlasti Lipahova vloga je v tem smislu izrazita. Seveda sta možaka tudi drug na drugeljubosnina, kar je skoro ganljivo.

Joe Vilim, oče nesposobnega Alana, je Skrbinšek. Pri premijeri je baje pretraval, kakor Skrbinšek to večkrat stori. Pri repizli, ki sem jo videl, je bil prav umerjen in je po svojem deležu pošteno pomagal k celotnemu uspehu. Ta dva Vilma,

oče in sin, sta morala biti kdaj v Ameriki ali tako kje. Vsaj po njih krstnih imenih bi sodil Zakaj pa izgovarja angleško ime Joe kakor je pisano, ne pa Džoo (skoro na »konem«), kakor se reče, mi ni razumljivo. Vedno in vedno se ponavlja na našem oderu, da turke napočno izgovarjajo. To dela prav slab, provincialen utis. In bi se bilo tako lahko preje informirati. Vsaj besede iz jezikov velikih narodov bi se morale z odra pravilno glasi. Zadnjič sem opozoril g. Pečka, naj ne reče puniez, nego punéz, že zato, ker v tem leži pisateljev dvopit. Ne! Pri poznejši predstavi je delal zopet puniez. Morda pa nalašč, samo da kritiki ne bo mislil, da se je »vdal« njemu na ljubo. Ali pa je s tem služeno stvari? Isto je bilo z besedo Brown v »Osmi zemlji«. Glede »Paola« sem se motil: pravi se Páolo (kakor tudi reko naši igralci, ne Paolo). A ker sem bil sam v dvomih, slednjega tudi trdit nisem, nego stavlil vprašanje le na diskusijo. Rakarjeva je bila bolj pametna, ko je takoj uvidela, da je stvarno potrebno (ne kritiku na ljubo), se v »Priljudnem komisariju« boljše obleči in je to storila.

Prizor, ko začnejo stari Vilim Zuzko naenkrat blagoslovljati, prihaja nekaj ne pričakovan, brez prave zveze in prehoda. Ali je temu kriv avtor ali igralec? Tam nekaj ni v redu.

Dobrotvorno damo igra Wintrova distinguirano in lepo izgleda. Gospodična Ježkova se še malo preveč zvija, dasi je po premijeri nekaj odnehala. Z jezikom moramo malo potpeti, pri njej in mnogih drugih Tri Čehinje, en Hrvat in šest Slovencev igra skupaj. Sanci in je dober sluga-gentleman.

Oprema je zelo lična in je že pisatelj sam imel tudi takaj dobre misli. Prvi akt igra v kletnem stanovanju; pri malem visokoležečem oknu se prikazuje samo nože mimoidočih cestnih pasantov. In neki neki paglavci včasih s ceste zavpije notri v klet neke psovke, da draži stanovalec. Lep je tudi tretji akt, notranost lične mikarne. Skozi ogromno izložbeno okno gledaš na velikomestno cesto ali trg s trgovskimi palačami, elektrinih kandelabrov itd. Veduta slučajno spominja celo na značaj Prage.

Pisatelj je biblijsko primero o kameli, ki pride laže skozi šivankino uho, nego bogatin v nebesa — nebesa so pri Langerju zamenjana z možnostjo osamosvojitve, bogatin pa z bogatim zelenčkom — vzelo besedno, kakor jo ljudstvo po Evropi običajno razumeva. Zuzka pripoveduje celo, kako si tako nemogočo proceduro v mislih predstavlja. Če bi bil Jezus mislil na resnično šivankino uho, bi seveda bil bogatin od izveličanja vnaprej popolnoma izključen. Biblijska primera je bila pa lokalni izgovor: Ena izmed Jeruzalemskih mestnih vrat so se radi svoje nizkosti in ožine zvala »Šivankino uho«. Najbrž so bila le za pešce. Ta vrata je imel Gospod v mislih. Skozi nje se je gotovo dalo spraviti tudi kamelo, čeprav zelo težko.

TRIUMF JANAČKOVE OPERE V BERLINU.

Te dni so v berlinski državni operi prvič vpriporili opero »Jena pastorka« (Jenufa) češkega skladatelja Janačka. Ta vpriporitev je pravi triumf te opere. Maks Brod poroča v »Prager Tagblattu« o uspehu Janačkove opere v Berlinu nastopno: »Čudna je usoda tega mojstrskega dela, ki sem mu, odkar ga poznam, prorokoval, svetovno važnost in plemenito popularnost v rangi oper »Carmen«. »Aida«, »Prodana nevesta«, in »Meistersinger«. Prvi koraki so bili najtežji. Sedaj gre že hitreje naprej. Opera je bila napisana l. 1903. Prvič so jo na vpriporili v Brnu. Tam je imela velik uspeh in ostala v repertoarju, prišla pa je šele 12 let kasneje na pozornico v praškem Narodnem dvorilu. Brezprimerna je bila zmaga dolgo, umetno zadržanega elementarnega pojavnosti, saj to je ta opera tako v izbornem libretu Gabrijele Preissove, kakor tudi v impulzivni, originalni in pri tem povsem preprosti, na melodijah bogati, ritmično učinkoviti godbi. Leta 1918. so jo prvič vpriporili v nemškem jeziku na dunajski dvorani operi. Sledila so nato jugoslovenska gledališča, potem Köln in Frankfurt. Sedaj je sledil Berlin s svojo izredno dobro vpriporitvijo, ki postavlja v senco praško češko vpriporitev, da ne govorimo o ponesrečeni dunajski. Šele sedaj v Berlinu je prišla opera do veljave v vsem svojem barvnem bogastvu in v bleščeti lepoti svoje čiste, naravne in pristne orkestracije. Šele sedaj se je popolnoma uveljavila prava in pristna Jenufa. Generalna skušnja sama, pri kateri so opero nabavile še tri nemške operne uprave, med temi Hanover in Vratava, je bil dosedek, ki na berlinski

glasbeni svet ni doživel že 27 let. Gledališče je pri generalni skušnji na državni operi zasledilo do zadnjega kotička, in sicer ne samo v parketu, marveč v vseh ložah in vseh prostorih gori do strehe. Občinstvo teh generalnih skušnji, glasbeni kritiki in glasbeni berlinski veščaki, se navadno drže zelo rezervirano. To pot pa je v drugem dejanju nastal tak aplavz, da je moral v parketu za režijsko mizico sedeči skladatelj opetovano vstati in se pokloniti, da, končno je moral stopiti s pevci in kapelniki več kakor desetkrat pred zastor. Bila je to vriskajoča ovacija za 70 letnika, ki je šele sedaj žel že davno zasluženo slavo. Po prekrasnem tretjem dejanju, pri katerem se spremeni čustvo, da stoji človek pred večnostno dobroto, v gotovost, so se ponovili viharji navdušenja. Bila je to manifestacija tudi za intendantu Maksa pl. Schillings, ki je poslušal opero v Pragi in jo vključil marsikateremu političnemu odporu vpriporil v Berlinu...

Prvič so Jenufo peli v Berlinu 17. tm. O tej vpriporitvi poročajo iz Berlina: »Janačkova »Jenufa« je dosegla pri svoji prvi vpriporitvi v državni operi izredno velik uspeh, ki je bil posebno močan po drugem aktu. Uspeh Janačkovega dela pri premieri je daleko nadkrilil vsa, pri generalni skušnji izražena pričakovanja. Janačka so po drugem dejanju z njegovim enako genialnim tovarišem Kleiberjem poklicali najmanj desetkrat na oder.«

Plešari vestnik.

— Pevski zbor Glasbene Matice. Radi branika se vrše v tem tednu pevsko vaje sledeče: četrtek ob 18.15 mešani zbor, v petek ob 18.15 ženski zbor in isti dan ob 20. zvečer moški zbor. Vsi in točno!

Književnost.

— »Jugoslovenska Njiva«. Izšlo je 6 broj »Jugoslovenske Njive« s ovim sadržajem: Na uvodu mestu rektor beogradskog univerziteta Bogdan Gavrilović o članku »Kultura i harmonija« iznosi svoje poglede na značenje nauke. Ferdo Šišić u nastavku rasprave »Knez Miloš u Zagrebu 1848.« iznosi nove i interesantne detalje o odnosu javni Jelačića, Madžarona i Srba. Dr. Vl. Dvorniković nastavlja svoju studiju o psihologiji pesimizma, dok se Vladimir Nazor javlja kratkom novelom »Ante Pivalo«. U pregledu piše B. Lovrić o umjetnici Germanovoj povodom gostovanja Hudožestvenika u Zagrebu; Stanko Tomašić prikazuje Machiavellijevu »Madragolu«. A. Barac »Luči mikrokozma« u izdanju srpske knj. zadruge. V. Markov piše o evrazičima. J. Demetirović o privrednom savjetu, opozicionom bloku i Vilimu Bukšiću. dr. M. Kus-Nikolajev o internacionalnoj misli za pomoć deci. Osim toga imađe različitih bilježaka. — »Jugoslovenska Njiva« izlazi dva puta mesečno, a stoji na godinu 160 D. na pol i četvrt godine sorazmerno. Pretplata se šalje upravi »Jugoslovenske Njive« u Zagrebu, Marovska ulica broj 30.

Socijalni vestnik.

J. Westier:

MALA MATURA.

Ministrstvo prosvete je bilo že v l. 1922 proširilo »Pravila o nižjem tečajnem izpitu« tudi na sred. šole v Sloveniji, a se ti izpiti vsled nedostojanja potrebnih proračunskih postavk v lanskem šolskem letu še niso mogli izvesti. Pač pa se bodo nižji tečajni izpiti, t. zv. mala matura, prvič vršili letos koncem tekočega šolskega leta.

Ker je zadeva za naše razmere povsem nova in ne zanima zgolj učencev in njih staršev, je treba, da se tudi širša javnost o njej pouči.

Kakor so se vršili že v lanskem šolskem letu višji tečajni izpiti (zrelostni izpiti, velika matura) po novih predpisih, tako se uvede letos »mala matura« kot zaključni izpit po dovršenem 4. razredu gimnazije, realne gimnazije in realke. Iz Pravil o nižjem tečajnem izpitu naj povzamemo le najvažnejše določbe, ki se tičejo obsega, časa ter nekaterih formalnosti in posledic tega izpita.

Redni pouk v IV. razredu srednjih šol se završi praviloma dne 7. junija (leto zaradi binokostnih počitnic dne 6. junija). Takoj po sklepu rednega pouka se bodo učenci tega razreda po sedanjih predpisih redovali. Le tisti učenci, ki dovrše IV. razred s pozitivnimi ocenami, se pripuste k »mali maturi« v junijemskem roku. Učencem, katerim se bo dovolil razredni (ponavljalni) izpit iz enega ali dveh predmetov po velikih počitnicah, se pripuste k nižjemu tečajnemu izpitu v avgustovem roku, če dotlej položijo svoj razredni izpit z ugodnim uspehom. Učenci pa, kateri IV. razreda ne bodo izdelali, v tem šolskem letu ne morejo polagati »male mature«.

Nižji tečajni izpiti se bodo vršili letos v razdobju od dne 11. do 27. junija. Izpiti bo polagati iz 5 predmetov: iz slovenščine, srbohrvaščine, domovino-znanstva in matematike (na srednjih šolah vseh treh kategorij), dalje: iz latinščine (na gimnazijah in realnih gimnazijah in iz francoščine ali nemščine (na realkah, po prosti izbiri učencev), in sicer iz vseh predmetov ustno, iz slovenščine pa tudi pisno.

Za pismeni izdelek je določen čas 1 ure, za ustni izpit vsakega predmeta in učenca pa povprečno 10 minut.

Izpit se bo vršil pred posebno izraščevalno komisijo, obstoječo vsaj iz

3 članov. Predsedoval bo ravnatelj ali razrednik, ki je v vsakem primeru član te komisije; člani komisije so nadalje strokovni učitelji izpitnih predmetov.

Ustnega izpita iz slovenščine se oprostijo tisti učenci, ki dobi pri nižjem tečajnem izpitu iz slovenščine pisмено in ustno oceno »nezadostno«, se ne pri-pustijo k nadaljnjemu izpitu. Tak učence ne more prestopiti v V. razred, pač pa sme IV. razred naslednje leto ponavljati. Isto velja za učenca, ki dobi slabo oceno iz dveh drugih predmetov ali iz enega dela izpita iz slovenščine (pismeno ali ustno) in še iz enega predmeta.

Učence pa, ko dobi slabo oceno le iz enega predmeta (razen slovenščine), se odkloni na dva meseca, tako da sme v avgustovem roku izpit ponavljati.

Le izpričevalo o nižjem tečajnem izpitu daje učencem pravico, da prestopijo v V. razred srednje šole. Učenci, ki takega izpričevala ne dobijo, ne bodo mogli nadaljevati svojih študij na srednji šoli, če tudi bi IV. razred letno završili s pozitivnim uspehom.

Izpričevalo o nižjem tečajnem izpitu bo dajalo učencem prednost pri sprejemu na učiteljska. Odredba, kakega pomena bo položena mala matura za vstop na strokovne šole (trgovsko akademijo, tehnično srednjo šolo), spada v področje pristojne šolske oblasti (ministrstva za trgovino in industrijo).

Vsekakor je pričakovati, da si bo vsak učenec (učenka) nižje srednje šole prizadeval za to, da si pridobi izpričevalo o nižjem tečajnem izpitu, da si s tem odpre pot k nadaljnjim študijem ali si vsaj zagotovi možnost uradniške službe III. kategorije.

Poudariti je treba, da se pri tem izpitu, kakor se posnema iz gornjih izjav, polaga posebna važnost na znanje materinega jezika in srbohrvaščine ter na poznavanje domače zemlje in narodne zgodovine, torej na predmete t. zv. nacionalne skupine. Po vsej priliki nižji tečajni izpit ne bo tako strm klanec, da bi ga naša mladina ne mogla prevaliti. Vsekakor pa bo ta izpit našim dečkom in deklicam resen memento, da se je treba že v mladosti privaditi vsajnemu in smotrenemu umstvenemu delu, in prav v tem tiči globlji vzgojni in etični pomen »male mature«.

Sokolstvo.

— V Skofji Loki priredilo je sokolsko društvo 16. sušca t. l. v svojem domu notranji telovadni nastop. Po navdušujočem govoru br. Horvata je nastopilo 6 članov in lepo izvedlo proste vaje gorenjske sokolske župe za leto 1924. Sledile so jim proste vaje ženske dece in skupine moškega naraščaja. Obe točki sta izzvali burno pohvalo, tako ženska deca s točnostjo in moški naraščaj s pogumom in korektnostjo. Šestorica članic s kili je pokazala napredek v društveni ženski telovadbi. Lepo uspeša točka je pričala o sigurnem nastopu, skladni izvedbi in o marljivosti sester. Moškega naraščaja prikladne vaje v dvojicah na bradli obetajo krepak prirastek članstvu. Moški in ženski deci je izreklo občinstvo za strumno izvedbo prostih vaj z zastavicami zaslužen pohvalo. Vsega priznanja so bile deležne tudi članice za ritmične proste vaje. Moškega naraščaja proste vaje in skupine moške dece so kar presenetile gledalce. V polni mori zaslužijo marljivi člani hvalo s skupinskimi prostimi vajami, lepimi, učinkovitimi sestavami. Vsega skupaj nastopilo je nad 70 telovadečih. Prednjački zbor je častno izvršil svojo nalogo. Sokolsko društvo v Skofji Loki je ostalo zvesto svojemu dobremu imenu in hiti z neutrudnim, smotrenim delom proti svojemu cilju.

— Darila in zbirke za Sokolski Tabor: Prispevki Sokolskih društev: Ormož 400 Din, Brežice 1500. Murska Sobota 891, Ptuj 250, Vel. Lašče 200, Boh. Bistrica 200, Sv. Marjeta na Drav. polju 75, Celje 7250, Sv. Križ 100, Varništvo 100, Sv. Lenart v Slov. Goricah 525, Boštanj 25, Križevci pa Ljutomeru 100, Sokol Ljubljana 1090, Zbirke: g. Juvance, Mirnapeč 235 Din, g. Črnigoj v Boh. Bistrici 175, mag. Ramer 130, g. Rakove v Kranju 408,45, br. Vrečar 933, br. J. Turk 3132, Sokoli iz neodrešene domovine in sestre Primorke 2000, izvošček Ribnikar 132, železnikarji ob odhodu ravn. g. Bračiča 500, Češka obec ob odhodu br. Čvancarja 366, gostje pri Košku po br. J. Turku 250, zbirka br. V. Oražna 2200, br. A. Cotarja 665, Fr. Pečarja iz Rateč 401, Karel Šefmana iz Kranjske gore 230, br. Dermelj iz Čerkniškega okraja 420, br. Mlakar iz Črnomelskega okraja 1265. — Prispevki iz kazenskih poravnav: po dr. Fetiču Din 200 in 100, po dr. Šviglju Din 250, po dr. Trillerju & dr. Treo Din 200, po dr. Staretu 500, iz roke zasebne poravnave Din 400. — Darila in karni: Neimenovan 5000 Din, Društvo Atena 1000, Poide Zupančič v počaščenje spomina umr. očeta 5000, rodbina pok. g. Krečičja v počaščenje njegovega spomina 500, odborniki bivšega pomoč. društva v počaščenje spomina pok. g. Krečičja po g. Fr. Staretu Delniška tiskarna 5000 neimenovan iz Kočevja 100, dr. D. Puc 1000, Rado Medič in V. Mainharth svoj izvedeniški honorar 400 društvo Krakovo in Trnovo 280, Kmetška posojilnica na Vrhniki 2000, Rado Medič 1000, Mat. Dolničar 1000, Mir. Ambrožič v počaščenje spomina g. Mart. Vrančič 200, Iv. Prijatelj 100, J. Černe 1000, Mat. Ham 500, Razni neimenovani dobrotniki na darilih Din 217 in za kamne 8170. Vsem imenovanim budi s tem izražena še javna iskrena zahvala! — Odbor...

Turistika in sport.

— Kranjska podružnica SPD ima svoj občni zbor 28. marca t. l. ob pol 20. v bralni sobi Narodne čitalnice v Kranju.

— Planinski kolektor preneha izhajati letnikom 1924. Vzrok: 1. premalo zanimanja, ki ga tej brošurici posvečajo planinci 2. vsakoletno veliko število neplačujočih odjemalcev. — Zahvaljujem se vsem, ki so me podpirali pri razpečevanju kolektorja. Nekaj komadov je še na razpolago. Kdor kolektorja pa še ni plačal, naj mi ga vsaj vrne, da ne bom imel poleg dela še gnetno škodo. — Brunon Rotter, Maribor, Krekova 5.

— Varniški S. K. prvak hrvatske province, nastopi v nedeljo 23. tm. v Ljubljani proti Ilirji. — V. S. K. je dosegel hrvatsko jesen izvrstno formo ter beleži nekatere dobre rezultate, tako proti graškemu Sturm 2:1 in 1:0 ter proti mariborskemu Rapidu 4:1 in 4:0. Kot prvak hrvatske province je dosegel z zagrebškim Gradjskim S. K. v finale za prvenstvo Zagreb. nogom. podsaveza, kateremu je podlegel šole po trdem boju z minimalno difference golov.

SLOVENSKO LOVSKO DRUŠTVO. (OBČNI ZBOR.)

Včeraj, v nedeljo, se je vršil v stekleni dvorani na glavnem kolektorju občni zbor »Slovenskega Lovskega Društva«. Zborovanje je vodil in otvoril predsednik dr. Lovrenčič, ki je uvodoma svojega govora pozdravil navzoče člana in zastopnike vseh podružnic ter zastopnika oblasti, direktorja šum in rude, dvornega svetnika Rustja in višjega svetnika Šivica, kateremu se je obenem zahvalil tudi za veliko razumevanje, ki ga je pokazala šumska direkcija za lovska stremjenja. V toplih besedah se je nato spominjal vseh v preteklem letu umrlih članov in so navzoči v znak spoštovanja do pokojnih vstali s sedežev. Nato je govornik takoj prešel na dnevni red, in navajal smernice, ki si jih je odbor stavljal v preteklem letu in ki jih namerava izvrševati v bodoče. Odbor je bilo v glavnem ležeče na tem, da izravnava spore, ki so nastali v društvu. Radi tega se je vršil lani meseca septembra izredni občni zbor, na katerem so se poravnale vse difference. — Glavno pazljivost pa posveča odbor društvenemu glasilu »Lovec«, in njegova želja je, da bi glasilo redno izhajalo. V uredniku svetniku Šivicu je pridobil »Lovec« snetega vodnika. — Odnosaji do bratov Hrvakov in Srbov so bili zelo presrečni in društvo je bilo z njimi v stalnih stikih. Vršila se se večkrat tudi pogajanja v svrhu združitve vseh lovskih društev v državi, ki pa niso uspela. Upati je, da se bodo nastale difference dale letos premostiti. V stalnih stikih je bil odbor tudi z »Léniško Jednoto« v Pragi. — Delovanje društva je bilo zelo aktivno; od vseh štirih podružnic pa je bila najbolj delavna celjska, dočim sta ptujska in mariborska pokazali manj smisla za lovska stremjenja. Govornik je nato prešel na tema o novem lovskem zakonu, katerega projekt je po nalogu ministrstva za šume in rudo izšel o Osljeku. Projekt ni dober, ker zavzema stališče za prosti lov. Za SLD je projekt nesprejemljiv in ga mora odklanjati z vso odločnostjo. Društvo stoji na stališču zakupnega lova.

Zborovanje je nato pozdravil v imenu šumske direkcije dvorni svetnik Rustja, ki je naglašal, da bo SLS uprava šumske direkcije v bodoče podpirala.

Tajniško poročilo je podal g. Renčič. Članov šteje društvo 2113, od teh 1925 rednih in 123 ustanovnih. Izven kraljevine je 57 članov. Društveno glasilu je izšlo v preteklem letu v 24 številkah in povprečno vsaka številka v 2300 izvodih. Podružnice društva so delovale v Radovljici, Celju, Mariboru in Ptuj. V društvu poslujejo sledeči odseki: pravi, finančni, gospodarski, organizacijski, uredniški in veselični. Težko kom preteklega poslovnega leta je imelo SLD več zabav in prireditev, med katerimi omenjamo tekmovalno streljanje na vojaškem strelišču, ki se je vršilo dne 2. junija lanskega leta. Dalje sta se vršili dve predavanji, in sicer dne 7. februarja ter dne 6. marca. Na novo se je ustanovil tudi odsek za zgradbo Lovskega doma. Na iniciativno g. predsednika se ustanovi tiskovni sklad, ker samo tisk more najuspešneje širiti razumevanje med lovstvom. G. predsednik sam, postavi prvi kamen, 5000 Din, ter s tem kakor običajno, kaže prvi pravo pot.

Blagajniško poročilo je podal g. Ivan Zupan, ki je navedel, da je znašal društveni promet v preteklem letu 423.000 Din; izdatki so znašali 211.529 Din in dohodki ravno toliko.

V imenu Šumarskega Udruženja je nato pozdravil zborovanje inž. Ružič. Po poročilu revizorja g. Avčiča, ki je izjavil, da je našel blagajno v popolnem redu, je nato obenem na njegov predlog dal odobro absolutor in izrekel zaupnico. Za tem so se vršile volitve za dva nadomestna odbornika in sta bila izvoljena z 73 glasovi Anton Juvančič in z 71 glasovi Maki Jelenc. Razmotrivalo se se nato važna vprašanja, predvsem glede povišanja članarine, glede ustanovitve in stavljenja je bilo tudi več predlogov glede dolžnosti, ki jih imajo izvrševati zakupniki lova. Soglasno je bilo sprejeto, da se članarina zviša od 30 na 50 Din letno in sprejet je bil tudi predlog, da vsak član Lovskega društva vzame s seboj na lov samo lovec, ki so člani društva. Dalje se apelira na stare ustanovne članke (ustanovnina 100 K), da plačajo tudi redno letno naročnino glasila in istotako se apelira na zastopnike lova, da plačajo za svoje prirežene lovec celo naročnino za društveno glasilu. Nato stavi notar Hafner samostalni predlog o odstrelu divjih petelinov. On stavi širši predlog, da se divjega petelina letos sploh ne strelja. V slučaju pa, da občni zbor tega predloga ne sprejme, ožji predlog, da se divji petelin strelja šele po 15. aprilu. Svoj predlog utemeljuje s tem, da so divji petelini z veliko naših lovišč po vojni popolnoma izginili, v vseh loviščih pa da so po-

„Polet na Mars“

Prilodni teden prične izhajati v »Slovenskem Narodu« velezanimiv roman znanega ruskega pisatelja grofa Alekseja Tolstega »Polet na Mars«. Ni kmalu problema, ki bi tako zanimal znanstveni svet, pa tudi širše sloje človeške družbe, kakor velika zagotetka o Marsu. Vseмирje, neskončnost, ogromna nebesna telesa, svetovje v neskončni razdalji okrog naše zemlje, ki je le neznaten drobec tega neizmernega mehanizma, vse to stvari, pred katerimi obstane človeški razum, ker ne more prestopiti usodne granice med znanim, med tem, kar je dognala znanost, in med neznanim, med večno zagotetko, ki nas loči od skrivnostnega snovanja o vseмирju. Človek motri nebroj ognjenih oči na večernem nebosklonu, vidi, kako migljajo zvezde na nebesnem svodu in vzbudi se mu želja, da bi prodril v to tajnost in spoznal, kaj se snuje tam gori neskončno visoko nad njim. Toda zanam je njegovo hrepenenje. Le največjim genijem se je posrečilo spoznati nekatere zakone vseмирja in še to, kar so dali ti možje človeštvu, je nepopolno in problematično. Navzlic velikim uspehom na polju astronomije stojimo še vedno pred mnogimi nerešenimi problemi, med katere spada tudi vprašanje, kaj se godi na Marsu in daleč so tam živa bitja, kakšna so ta bitja, kako žive, kakšni so življenjski pogoji, podnebje, flora itd. tam, kamor so že davno obrnjene oči znamenitih astronomov.

Grof Aleksej Tolstoj je dvignil v svoji fantaziji zaveso, ki zakriva Mars in življenje na njem. V svojem romanu »Polet na Mars« nas vodi skozi ogromno vseмирno praznino, mimo krožečih meteorjev in manjših nebesnih teles do cilja. Opisuje drzni polet dveh Rusov, ki srečno premagata vse ovire vseмирnega izleta ter se nepoškodovano izkrcata na Marsu. Čitatelj napeto pričakuje, kaj bo sedaj. In pisatelj odgovarja na vsa vprašanja, ki vzbujajo zanimanje človeštva na zemlji. Senzacijskalna rešitev zagotetke! Na Marsu so živa bitja, podobna ljudem, ki imajo svojo visoko razvito kulturo, svoj jezik, svoje običaje in čudovito, do neverjetnosti izpopolnjeno tehniko. Oba Rusi si ogledata Marsove zanimivosti, doživita čudovite stvari ter se kočno srečno povrne nazaj na zemljo.

Za Wellsom je Aleksej Tolstoj prvi, ki se je lotil tega zanimivega problema. Njegov roman je čisto originalen, slovanisti in ruski ter predstavlja sicer fantastično, vendar pa karakteristično sliko moči in razmaha ruskega naroda v bodočnosti. Čitatelje »Slovenskega Naroda« bo zanimalo to delo tembolj, ker se baš te dni vrše kolosalne priprave za zvezo med zemljo in Marsom. Znameniti astronomi namestijo s pomočjo svetlobne signalizacije ugotoviti, kakšna bitja žive na Marsu, in daleč je sploh življenje na njem.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 20. marca 1924.

Klerikalizem.

Včerajšnji »Slovenec« priobčuje uvodnik, čigar naslov je k sreči postavil v narekovanje, ker bi bilo sicer težko uganiti, kaj hoče povedati. Lotil se je hvaležnega problema, ki mu ne moremo odrekati velike važnosti, toda v svojem fanatizmu mu ni prišel do dna. Skrupal je nekaj osnovnih misli, porojenih v glavah raznih cerkvenih filozofov ter postavil ta konglomerat nasproti sodbi ki jo izreka o klerikalizmu takozvano svobodnomiselstvo. »Slovenec« članek je povzel iz ust zgodovinarja Erharda, da se sodobno katolištvo razlikuje od srednjeveškega po tem, da se odpoveduje materialnih sredstev in se je v svojih sredstvih takorekó bolj poduhovilo (podčrtali mi). Naravna tendenca po duhovnem svetovladu ostane in mora ostati in se danes očituje najbolj na šolskem polju in na polju avtonomije cerkve v njenih lastnih zadevah. Celo navidezno od srednjeveškega sistema najbolj ločen »ameriški« katolicizem stremi po vladstvu nad duševnostjo državljanov v komunalni upravi, da vsaj omogoča, oziroma hrani lastno šolstvo. S takimi in enakimi izposojenimi trditvami praha »Slovenec« do zaključka, da je plitvež more tedaj meniti, da je ta teokratska ideja, ki so ji dali francoski enciklopedisti neukusno ime »klerikalizem«, nekaj krščanstvu tuje in ne iz njegovega bistva naravnost potekajočega.

Ce bi ne bili »Slovenčevci« razdeljeni na dve neproporcionalni skupini — na priprosto ljudstvo, ki ne zna misliti z lastno glavo, ker se ni nikdar učilo, in na ožji krog klerikalne inteligence, ki vedoma, namenoma in iz razumljivih razlogov drugače oblikuje svoje prepričanje, kakor v resnici misli — bi se po pravici čudili, da ima sicer kulturni in prosvitljen slovenski narod še take fenomene, ki lahko podobne stvari prebavijo, ne da bi se jim obrnil želodec!

Na Marsu so morda še ljudje, ki bi ne ločili prvotnega krščanstva od današnjega katolicizma in njegovega posvetnega eksponenta — klerikalizma. Cerkevni modriarji zagovarjajo stališče, da izvira ideja bogovladja ali, kar je istovetno, popolno zasluženo človeškega duha, miselnosti in sploh intelekta od strani cerkvene hierarhije, iz prvotnega krščanstva. Krist je dejal: »Moje kraljestvo ni od tega sveta« in »Dajte Bogu, kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega«. S temi besedami je jasno povedano, da cerkev kot taka ne sme stremeti za posvetnim vladanjem, da ni njen namen držati človeštvo v okovih hlapčevstva, ga ločiti na velike, bogatine in siromake, temveč vplivati nanj blagodejno, vzbujati v njem plemenite lastnosti in usmerjati njegovo življenje tako, da ne bo nihče prikrajan v svojih naravnih pravicah. To vzvišeno mislo je vršilo prvotno krščanstvo, dokler ni prišlo v roke ljudem, ki so zlorabili lepo idejo v svoje umazane namene, nad vse častno. Iz zgodovine je znano, kako vzorno, nesebično in človekoljubno je bilo življenje prvih kristjanov. Poznali niso ne bednih, ne bogatih, skupno so uživali darove narave in narave in skupno so šli za svoje prepričanje v smrt.

Toda kmalu je poslata verska družba nevarna reakcionarnosti rimskih

cesarjev. Treba je bilo obrzdati t. za nasprotnika in v ta namen so si posvetili veliki izposojili voditelje krščanskega pokreta. Priznali so jim razne privilegije, sami so sprejeli pro forma krščanstvo in tako je krenila ta duhovna reforma, ta prepoved človeške družbe, na napačno pot. Čista, plemenita ideja se je spremenila v rokah tedanjih koristilovcev v sredstvo za dosego osebnih ciljev. Ta proces se nadaljuje vse do danes. Vedno večji postaja prepad med Kristovimi navodili za pošteno življenje in v praksi takozvanih njegovih naslednikov, ki so zabredli že tako daleč, da sanjajo o popolni duhovni in posvetni nadvladi nad človeško družbo. Najbolj izrazito se je razvijal v tej smeri katolicizem, ki je danes po zaslugi klerikalizma vsaj pri nas na višku posvetne moči. V svojih vrstah ima nekaj prebrisanosti mož, ki jim je lastno blagostanje vse, interesi ljudskih mas pa deveta briga in tako si je polagoma podaril duhove preproste ljudstva, ki v svoji zaslepljenosti ne loči plevla od zrna. Da skrijajo svojo nagoto in da utaje v očeh zaslepljenih mas svoje prave namene, so organizirali to gospodje sistematično gonijo proti vsemu, kar se noče ukloniti njihovi volji. Klerikalizem kot izdelek katolicizma je diametralno nasproten prvotnemu krščanstvu, on je negacija temeljnih krščanskih dogem in pomeni za človeško družbo največjo nesrečo — nevarnost popolnega duševnega robstva. Za to opredelitev ni treba nobenih citatov iz učenih cerkvenofilozofskih elaboratov. Zadostuje pogled v vsakdanje življenje, nekaj praktičnih primerov in malo zdrave pameti.

— V SOBOTO 22. MARCA ob 20. zvečer vsi v Mestni dom na protestno skupščino, ki se vrši radi znižanja budžeta Zaščiti dece in mladine.

— Zdravniška zbornica. Pod predsedstvom predsednika dr. Vinka Gregoriča je bila včeraj od 10.30 dopoldne do 16. popoldne skupščina zdravniške zbornice v dvorani Mestnega doma. Poročevalec posebnega odbora dr. De Franceschi je poročal z zborničnem pravilniku, o stanovskem in disciplinarnem redu. O najvažnejših zdravniški stan zadevaločih vprašanjih se je razvila zelo živahna debata, v katero so poslegli številni udeleženci. Zbornica je sprejela z nekaterimi spremembami elaborate posebnega odbora. Skupščina se je udeležila okoli 80 zborničnih članov.

— Preskrba Ljubljane z elektriko. Udruženje jugosl. inženierjev in arhitektov, Sekcija Ljubljana, priredi v nedeljo dne 23. marca t. l. javno predavanje, ki se vrši ob 10. predpoldne v veliki dvorani hotela »Union«. Predaval bo profesor univerze g. Milan Vidmar o preskrbi mesta Ljubljane z električno silo. Predvidoma se vrši po predavanju debata o tem važnem predmetu in naj debata kakor predavanje prispevata k pravilnemu preskrbi deanskega položaja, ter pospešita primerno rešitev nučnih vprašanj. O istem predmetu so se pred kratkim vršile v Akademskem domu diskusije, ki so opozarjale na numost problema preskrbe Ljubljane z elektriko. Vendar te diskusije niso bile dostopne širšemu občinstvu. Ker gre tukaj za velevažna vprašanja, ki neposredno zanjajo vse prebivalstvo slovenske pre-

stolice, je smatral Odbor Sekcije Ljubljana za potrebno, da priredi predavanje, na koje se vabilo vsi zainteresirani. Osebito vabi Odbor ljubljanske trgovce, industrije in obrtnike ter hišne posestnike, da prisostvojejo predavanju, ki naj v zvezi z javno razpravo prispeva v ugodno rešitev občnih teženj.

— Novo glasilo ameriških Slovencev. Prejeli smo 1. šte. »Našega Doma«, ilustriranega tednika za izobrazbo, gospodarstvo in zabavo slovenskih delavcev v Ameriki. Lastnik novega slovenskega lista, ki bo izhajal v New Yorku, je A. Persich. Prva številka prinaša poziv slov.-ameriški javnosti, naj se naroča na »Naš Dom«. Bogata vsebina prica, da je storjen nov važen korak na polju prosvete med našimi rojaki v Ameriki.

— Mariborski pevci v Ljubljani. Za koncert pevskega zbora Glasbene Matice v Mariboru, ki se vrši v Ljubljani v ponedeljek dne 24. t. m. ob 20. uri zvečer v unijski dvorani, vlada v našem mestu vseobče zanimanje. Krasno sestavljeni spored koncerta in pa izvrstni zbor to zanimanje tudi v resnici zasluži. Na našem koncertu pojo celovrst slovenskih mešan in moških zborov, kakor tudi nekatere naše večno lepe narodne pesmi v različni obdelavi. Vstopnice za ta koncert so v predprodaži v Matični knjižarni, kjer se dobiva tudi tekst posamičnih zborov, ki so na sporedu.

— Tridesetletnica smrti Marije Murinkove. Dances pred 30 leti je umrla gospa Marija Murinkova, ena naidelnejših in naidelavnejših slovenskih rodoljubkinj. Bila je začetnica narodnega ženskega pokreta v Sloveniji, ki je organizirala slovensko žensko v krepko narodno falango, prva, ki je jela med slovenskim ženskim delovati na to, da so Slovenke stopile v javnost in se jele udeleževati kot narodnjakinje na društvenem, narodnoobrambnem in karitativnem polju. V zgodovini slovenskega ženskega narodnega pokreta se njeno ime blešči med prvimi imeni.

— Kje bomo gozdarska šola v Sloveniji? Pišejo nam: Ako je res, da imamo že posebno komisijo, ki proučava, kje bi se naj ustanovila toli potrebna gozdarska šola, pride v poštev le Gorenjska ali pa štajersko Pohorje. Na Gorenjskem bi bili v ta namen pripravi kraji: Bled, Bohinj, Tržič ali Kamnik. Poglavitno vprašanje je, kje bi bili že pripravi šolski prostori. Na Pohorju bi prišli v poštev kraji: Ribnica, kjer bi se gotovo dobili prostori v opuščeni steklarni (last g. Milana Lenarčiča); nadalje Konjice, Vitanje, Sloven Gradec ali Muta. Posebno pripravna bi bila Muta, kjer bi se v ta namen mogla dobiti graščina, v kateri je bila svoječasno šola Družbe sv. Cirila in Metoda.

— Imenovanje jugoslovenskega kardinala. Beogradsko poročilo iz Rima javlja, da bo papež na kardinalskem konistoriju dne 1. aprila imenoval zagrebškega nadškofa dr. Ante Bauerja za kardinala.

— Nemško propagando na naših severnih mejah vodijo poglavito odpusčeni ali upokojeni nemški učitelji. Nekateri teh so celo optirali za Avstrijo ter dobivajo tudi pokojnine ali vsaj miloščne iz Avstrije, v kljub temu smejo nemoteno živeti v naši državi, da talno rovarijo na vseh koncih in krajih. Kakor so bili pod Avstrijo, tako so še danes glavni zaupniki Schulvereine, »Südmärke« itd., katera društva jih vsestransko podpirajo. Naše varnostne oblasti bi morale tem ljudem posvečati trajno pozornost; kaj delajo, s kom občujejo, odkod ima sredstva. Še bolj pa bi bilo, ako jih enostavno iztirajo, ako niso naši državljani. Brez oblastnega sodelovanja tudi naša obrambna društva ne morejo varovati naših narodnih postojank ob mejah. Ceterum censes pa je: za varstvo in ojačanje narodne misli na mejah naj se imenuje narodni obmejni komisar kot zaupnik in stalni poročevalec mariborskega velikega župana.

— Iz naše poštnice uprave. Že več kakor 14 dni ni dobili na poštah uradnih kuvertov za denarna pisma, dasti jih občinstvo živo požre, posebno odkar se je uvedel denarni promet z inozemstvom. Sicer se lahko rabilo v ta namen tudi kuverti privatne industrije, ki pa morajo biti zaprti s petimi pečati in ne samo z dvema, kar velja le za kuverte iz državne izdaje. Poštna uprava naj že vendar preskrbi občinstvu kuverte za denarna pisma ali pa naj dovolji, da se kuverti privatne industrije, ki so namenjeni po vzorcu državnih kuvertov, smejo zbirati samo z dvema pečatoma, da ne bo občinstvo imelo nepotrebnih potov in stroškov.

— Mariborske vesti. Občni zbor trgov. gremija. V torek dne 18. tm. zvečer se je vršil v Gambrovi dvorani 59. redni občni zbor trgovskega gremija za mesto Maribor. Zbor je bil dobro obiskan, pa bi bil po številu trgovcev lahko še boljše. Posebno se je posrejal eden glavnih principov trgovine: trgovska točnost. Nekateri so prihajali šele proti 22., začel drugi občni zbor (prvi ob 19. sploh ni bil sklepčen) pa je bil določen na 20. ur. Zborovanje je vodil predsednik g. V. Weigl; kot zastopnik oblasti je bil navzoč g. okrajni komisar dr. Rodošek. Dnevni red je bil zelo obsežen, vseboval 10 točk. Prve tri točke: poročilo načelnika o delovanju v l. 1923, blaginjsko poročilo in poročilo rečunskih preglednikov se je vzelo brez debate na znanje. Ker se vrše na

prilodnem obnem zboru splošne volitve je občni zbor potrdil tudi za to poslovno leto razne funkcije (računske pregledovalce itd.). Debatna se je razvnela pri Weiglovem predlogu glede učne dobe — na 4 leto za one vajence, ki imajo celo oskrbo pri šefu. G. Pelikan kot zastopnik vajencev je protestiral proti podaljšanju učne dobe. Končno se je izvolil ožji odbor, ki bo to vprašanje rešil. Zanimiva debata se je razvnela pri sklepanju o odpravi nekaterih cerkvenih praznikov za trgovsko obrate. G. Weigl je zato, da so na gotovih takih praznikih trgovine odprte. Proti sta bila med drugim g. Majer in Roghič, za g. Brdajs. Debatna se je končala s sklepom, da naj to za letos še ostane, ker se je glede teh praznikov že pričelo dopoldansko obratovanje. Sprejet je bil predlog gosp. Weigla o ureditvi pobiranja darov po trgovinah potom raznih društev, da vsak trgovec vpostavi v letno bilanco gotov znesek, ki naj tvori poseben fond pri gremiju proti izkaznici, ki velja za oprosteč nabiranja v posamičnih slučajih. Pri slučajnostih je g. Majer grajal malobrižnost šefov za vzgojo vajencev, ki se v mnogih slučajih kažejo brez primitivne olike. Gosp. Weigl je nastopil proti nesolidni trgovini iz nepoklicanih krogov in proti naseljevanju izločeniških tvev. G. Šošarič je priporočil večje zanimanje za Trgovski List, ki naj bi bil dostopen tudi vajencem, ker je v strokovnem glasilu marsikaj poučnega tudi za bodoči trgovski naraščaj. Končno je postal poučna izjava o valutarnih razmerah tudi g. okrajni komisar dr. Rodošek. V celoti je občni zbor lepo potekel. — Izpopolnitev razstave gradbenih načrtov. Razstava je dobila zadnje dni izpopolnjeno drugo še privlačneje lice. Po otvoritvi prihajajo vsak dan od raznih strani novi načrti. Predvsem je razstavo izpopolnila ljubljanska tvrdka Accetto s projekti stanovanjskih hiš mestne občine Maribor ter s sistemom Sekel. Soudeležbo je prijavila tudi ljubljanska tvrdka Andrej Cerne ter Zagrebški stanovanjsko-građbeni zavod Delta-Stan. Izmed domačih podjetij se je razstava pomnožila z načrti iz Osijek, Mežica, Ruš itd. Jugoslovensko inženirsko podjetje, ki je dalo razstavi na razpolago tudi več knjig z zanimivimi gradbenimi načrti. Obisk na razstavi je bil zelo živahen tudi od zunaj. — Anketa stavbenih zadržev seved neudležbe ljubljanskih in celjskih združenj kot taka ni mogla vršiti, pač pa je združni tajnik v obliki predavanja poljsni velik pomen združenja vseh stavbenih zadržev ter je v glavnem navedel tudi predloge, ki se vporabijo pri sestavi spomenice na centralno vlado. Predlogi vsebujejo zbirko modernih preiskustev sosednjih držav, ki so ta problem že poskušale razrešiti pri korenini in na najširši podlagi tudi prvotnih vzrokov stanovanjskega zla. Sklenilo se je da se sestavi spomenica na podlagi teh predlogov in da spomenico končnoobjavljeno redigira le mariborskih stavbenih združenj društva stanovanjskih najemnikov sestavljen ožji odbor. Pri tej priliki je bila zastopana uradniska zadruga »Svojdome« po tajniku g. prof. dr. Perhacju in društvo stanovanjskih najemnikov po predsedniku g. polkovniku v p. Aljancu. — Narodno gledališče neumorno posluje po začetnem repertoarju. Predstave so dobro obiskane, vendar se boljše publika še vedno premalo zaveda svoje narodne dolžnosti. Da izgovor na pomanjkanje denarja ne drži, to kažejo vsako noč napolnjene gostilne in barj. Tembolj se zavedajo važnosti te narodno kulturne postojanke igralci in pevci. Splošna sodba je, da se še ni nikdar preje tako izborno igralo ter sploh proizvajalo predstav bodisi v operi ali drami, kakor v tem odločilnem času. Slovenski živeli si je kljub siceršnemu mlačnosti vendar danes že toliko na jasnem — in tega se zavedajo tudi nemški šovinisti — da bi bilo popolnoma nemogoče, da bi se gledališča polastili Nemci pa bodisi v kakoršnikoli obliki. Prej bo gledališče sploh zaprto.

— Celjske vesti. Mestno gledališče. V torek zvečer se je v našem gledališču z dobrim uspehom vrtilorli Ernest »Vzgojitelj Lanovec« pod režijo g. Janka. V petek 21. tm. se vrtilorli igra »Vzgojitelj Lanovec« za abonement B. V nedeljo popoldne se igra opera »Mamzelle Nitouche« kot popoldanska predstava. — I. matineja Glasbene Matice se vrši v nedeljo ob 4.11. dopoldne v mali dvorani »Uniona«. Na vzporedno: Dittersdorf, Glazunov, Osterc in Dvořak. Med sodelujočimi so: g. K. Sancier, dr. Sajovic, Sl. Osterc, Berenkopf in gospa Mira Sancierova. Tenorski solo je v rokah g. Jankota. Vstopnice se dobe v predprodaji v trafikih Kovač in Aleksandrovi ulici. — Razglas o nevročljivih poštnih poštkah za mesec januar 1924 je izšel te dni ter je na vseh poštah v Sloveniji v prostoru za stranke občinstvu na pogled.

— Pojasnilo k členu 40. telefonskega pravilnika. Ministrstvo je z odlokom štev. 74.423 od 20. februarja t. l. odredilo, da se plačuje za stalne telefonske zveze, ki jih napravi konec uradnih ur telefonska centrala med različnimi naročniki iste krajevne telefonske mreže, samo enkratna zakupna cena in sicer po 20 Din na mesec, ne glede na to, kolikokrat na dan napravi centrala tako stalno zvezo. Za stalne telefonske zveze v medkrajevnem prometu se pa mora plačevati tolikokrat po 20 dinarjev na mesec, kolikokrat na dan se napravi taka stalna medkrajevna zveza.

— Pažar v Wolfovi ulici. Včeraj nekako ob pol 17. je nastal v Wolfovi ulici v stanovanju ravnatelja stroilnih tovarn in livarn inž. Bonclja požar. Goreti je začela spalnica. Prva je opazila požar inženirjeva soproga. Ki je takoj alarmirala požarno brigado. Na hce mesta so takoj prispele gasilci, ki so po polurnem gašenju ogenj omejili. Škoda je občutna.

— Telezno zaprtje. Profesor Bamberger, spisalatične knjige siceršnih bolezni je dognal, da je grenčica »Franz-Josef« izborna učinkujoče odvojilo.

Razpored na slavanskem svetu.

— Srbski in poljski delegati v Pragi. V ponedeljek so prispeli v Prago zastopniki Beograda — podžupan g. Bobić in inž. Mičić in Trifković ki so odpotovali v Prago, da si ogledajo veselem in praške znamenitosti. Delegacija je položila na grob neznane vojaka krasen venec. V Prago je prispel tudi vicepredsednik krakovske trgovske in obrtniške zbornice inž. Perz. Goste je priskrbeno sprejel praški župan dr. Baxa. Beogradska delegacija je položila venec tudi na Smetanov grob na Vyšehradu.

— Redukcija praznikov. Poljski ministri svet je odobril zakonski načrt, po katerem se omeji število katoliških praznikov na 10 v letu. V onih industrijskih podjetjih, kjer je večina delavcev druge vere, se lahko prazniki menjajo po veroizpovedanju delavcev. To omejitve motivirajo s tem, da je imela poljska republika med vsemi evropskimi državami doslej največ praznikov.

— Ogromen Mickiewiczev spomenik. V Vini se vrše velike priprave za postavbo 100 letnice progmanstva poljskega pesnika Mickiewicza. Ob tej priliki bo odkrit v Vini ogromen Mickiewiczev spomenik, visok 12 metrov. Spomenik je napravil iz bron poljski kipar Zbigniew Pronaszko.

Za našo deco.

Malo opažena od širše javnosti deluje v naši državi zaščita dece in mladine, čeprav bi zaslužila ta panoga socialnega dela vse občo pozornost. Tako mnogogrede prečhamo v listih vesti o umorjenih in izpostavljenih novorojenčkih, mladih tatovih, o prostulcih, ne da bi globlje prodiril v razmere, ki rode take pojave. Ako nam je v resnici na srcu procvit države in telesna ter duševna jakost naroda, bi morali ravno vprašanju o zaščiti dece in mladine posvečati vse večjo pažnjo.

Imamo zakon za zaščito dece in mladine. Imamo pri ministrstvu za socialno politiko poseben odtsek za zaščito dece in mladine. Imamo po vseh pokrajinah oblastne zaščite dece in mladine, imamo tudi nekaj privatnih društev, ki posvečajo skrb mladini, a vendar ne gre delo tako, kakor bi moralo iti. Glavna hiba vsega zaščitnega dela je v tem, da ne razpolaga z dovoljnimi materialnimi sredstvi. To kar daje država za zaščito dece in mladine je bore malo, in še to malo hoče v novem budžetnem letu skržiti. Upoštevajoč vedno večje zahteve, ki se pojavljajo na tem polju dela, je bil stavljen finanjskemu odboru Narodne skupščine predlog, da se postavi v budžet 1924/25 za državno zaščito dece in mladine vsoto 38 milijonov dinarjev. Ta predlog je finančni minister odbil in ustavi malenkostno vsoto 10 milijonov; ako obvelja ta predlog je obsojena državna zaščita dece in mladine na smrt. Da bi se vendar še v zadnjem trenutku preprečilo smrtni udarec zaščiti dece in mladine, se je na pododbu Feministične Aliance v državi SHS stvoril v Beogradu pripravilni odbor, sestojel iz predstavnikov humanitarnih, socialnih in kulturnih združenj, ki si je stavljal nalogo, da opozori javnost na pretečo nevarnost s tem, da priredi po večjih mestih države skupščine, na katerih naj se razpravlja o tem vprašanju. Te skupščine bodo na dan 22. in 23. marca t. l. v Beogradu, Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani.

V Ljubljani je prevzelo prireditve skupščine »Naše srce«. Skupščina bo v soboto 22. marca ob 8. zvečer v Mestnem domu. Opozorjamo vso našo javnost na to prireditve in jo vabimo, da se je udeležijo vsi, ki se zanimajo za to velevažno vprašanje. V prilodnih številkah našega lista bomo o vprašanju zaščite dece in mladine priobčili še nekaj člankov.

Vabimo vsa humanitarna in kulturna društva, zlasti vsa ženska, in vse one, ki se zanimajo za zaščito dece in mladine na protestno skupščino, ki jo priredi društvo »Naše srce« zvezo dobrotornih in pravstvenih organizacij v Ljubljani v soboto dne 22. tm. ob 8. uri zvečer v Mestnem domu, radi znižanja budžeta Zaščiti dece in mladine. Odbor.

— Letni izkaz Društva slovenske kulture v Ljubljani. V decembru leta 1922 je bilo ustanovljeno v Varšavi Društvo za spoprijemanje kulturnih stikov med vsemi Slovani. V odboru je 14 članov, ki zastopajo vse slovanske narode. Zastopane so: Belorusija, Jugoslavija, Poljska, Rusija, Ukrajina, Češkoslovaška in Bolgarija. Društvo ima namen posredovati in sodelovati ob vsaki priložnosti, kadar gre za medsebojno poznavanje bratskih slovanskih kultur in ustvariti med vsemi slovanskimi plesemi tesne prijateljske vezi. V to svrhu so priredili zastopniki posamičnih slovanskih narodov v letu 1923, na razne teme 16 predavanj. O ujedinenju Jugoslavije je govoril prof. zagrebški univ. profesor Golombek je predaval o diplomatskih odnosih med Poljsko in Bolgarijo v 18. stoletju. O češko - poljskih odnosih sta predavala J. Kuratowski in dr. Bidlo. O literarnih stikih med Poljsko in Češkoslovaško je predaval prof. Vydra, o slovanski mitologiji R. Krajewski, o arhitekturi vzhodnih Slovanov pa T. Novakowski. Društvo je priredilo tudi ciklus predavanj o lepoti slovanskih prestolov. Svoje članke je pošiljalo po vseh poljskih mestih, da predavajo o Slovanih. V Beogradu, Pragi in Zagrebu je predavala po naročilu društva Vanda Melcerova-Rudkowska. Društvo je prejelo bratske sprejeme raznim slovanskim zastopnikom, ki so prihajali po opravkih na Poljsko. Jugoslovanske parlamentarne je pozdravil prof. Kuratowski, bolgarsko učiteljsko delegacijo pa g. Krajewski. Prisrčno so bili sprejeti tudi dijaki zagrebške trgovske akademije. Za letošnje leto je izvoljen nov upravni odbor. Društvo bo tudi letos nadaljevalo predavanja o slovanskih prestolih ter priredi ciklus predavanj o slovanskih literaturah. Poleg tega priredi tudi več koncertov, na katerih se bodo izvajala najboljša dela slovanskih skladateljev ter popularne slovanske pesmi.

— Samomor. V torek popoldne se je v svojem stanovanju v Cerkveni ulici 21. ustreliš 60letni sluga Leopold Markič, zaposlen pri carinarniku na glavnem kolodvoru. Pogubljen si je kroglo v glavo in je bil na loku mesta mrtve. Kaj ga je gnalo v smrt ni znano.

— Ovdabe. Tekom včerajšnjega dne so prispele na policijo sledeče ovdabe: radi tatvine 9, radi vlomov 3, radi prestopka cestno-pol. reda 4, radi prestopka pol. ure 1, radi prestopka pasnega kontumaca 2, radi prestopov 4, radi neuporabe 1, radi telesne poškodbe 1, radi beračenja 1, radi gojitve 1, radi nedostojnega vedenja 3, radi požara 1.

SENZACIONALEN LOV ZA ROPARSKIM MORILEM.

Temešvar v Banatu je bil te dni pororišče krvavega dogodka, katerega žrtev je postal mladi železničar Janek Pankota. V zaporu v Velikem Beckereku se je nahajal neki Milan Zarič, ki je bil radi desetkratnega roparskega umora in številnih vlomov obsojen na smrt. Preteklo jesen pa se je zločinu posrečilo pobegniti iz zapora in od tega časa se je potikal ob jugoslovansko-romunski meji, ne da bi mu mogle oblasti do živega. Orožniški narednik Vasilij Denien iz Monfaka je bil Zariču vedno za petami. Posrečilo se mu je dobiti od slednjega ljubice fotografijo zločinca in tako je svoje zasledovanje tem vztrajnejše nadaljeval. Pred kratkim je Denien svedel, da se nahaja Zarič v Temešvaru. V osebi nekega pasanta je v bližini kolodvoza res spoznal glasovitega zločinca in ga zasledoval. Zarič je takoj opazil svojega nasprotnika in se je skušal z begom rešiti. Bežal je proti kolodvoru, kjer mu je zastavil pot železničar Pankota. Zločinca je oddal na slednjega strel in se je Pankota mrtve zgrudil na tla. Pričela se je sedaj divja gonja za morilecem, ki je po železniškem tiru bežal v mesto. Neprestano je streljal za svojimi zasledovalci, ki so ga zasledovali na lokomotivi, da se tako zavarujejo pred streli. Nenadoma se je Zarič okrenil s proge in je zavil v mesto. Pred gledališčem je skočil na voz izvoška s katerim se je odcepil v divjem begu neprestano grozeč množici, ki ga je zasledovala s samokresom. Enemu izmed zasledovalcev se je končno posrečilo skočiti na voz. Po trdem boju se je posrečilo Zariča obvladati. Razjarjena množica bi ga skoro linčala, da ga ni policija pravočasno rešila iz njenih rok. Zasledovanje in aretacija roparja je vzbudila v mestu veliko senzacijo.

ŠTEVILNI VLOMI V LJUBLJANI

«Slovenski Narod» je že v svoji zadnji številki poročal, da imamo v Ljubljani opraviti z dobro organizirano vlomsko tolpo in ta domneva se je potrdila z včerajšnjim dnem. Včeraj, na praznik sv. Jožefa, so bili v Ljubljani izvršeni kar štiri vloni in en pošten vrom. Svedrovi očividno niso hoteli na pripravi način praznovati sv. Jožefa, kakor se spodobi, temveč so bili pridno na poslu. Kriminalna kronika našega mesta, ki je bila zadnje čase upravljanje, je obogatevala v zadnjem tednu za lepo število drznih tatvin, kar vrsto samomorov in za serijo drznih, rafinirano izvedenih vlomov. Naj navedemo posamič aktivno delovanje te vlomilske sodegre.

VLOM PRI FOTOGRAFU ROVSKE.

Med najdrznejše vlome včerajšnjega dne spada gotovo vrom v delavnico fotografa Davorina Rovskega v Kolodvorski ulici. Vrom je bil izvršen nekako čez vrh iz zjutraj. Vlomilci so prispele čez vrh iz nasprotni strani ter vdrl v delavnico skozi stranskiško okno. Komodno so nato vstopili v pisarno, katere vrata so nato sneli in jih naslonili na okno proti cesti, da s tem zakrijalo luč. Nato so se lotili težkega svedrovskega posla. Z veliko vneto so se spravili nad težko »Wertheimerco« in jo navrtali na dveh kraljih. K reči. Odnosno k »smolci« vlomilcev je bila blaznina prazna, ker jo je g. Rovšek zvečer izpraznil. Ker tatovi niso našli zaželjenega plena, so nato odnesli razne predmete in fotografske potrebščine.

VLOM PRI KERŠIČU V SPODNJI ŠISKI.

Včeraj med 15. in danes 1. uro zjutraj je bilo vlomljeno v stanovanje gostilničarke Antonije Keršič in sicer v spalnico sbo nje-mega sina. Tatovi so odšli s precejšnjim plenom. Odnesli so sledeče predmete: moški površnik, vreden 3500 Din, 4 pare čevljev, vredne 1000 Din, 2 moška siva površnika, vredna 1500 Din, rujav kostum, vreden 1500 Din, žensko jopo, vredno 350 Din, dve škatli cigaret in knjigo »Das Buch für Allee«. Skupna škoda znaša 7000 dinarjev.

VLOM NA DOLENJSKI CESTI.

Na Dolenjski cesti je bilo vlomljeno sredi v kolodvorski bufet Marije Vid. Vrom je bil izvršen nekoliko okoli 23. ponoči. Ukradeno je bilo nekaj cigaret, par čevljev in nekaj drugih predmetov, v vrednosti 1000 dinarjev.

VLOM PRI TVRDI BERNATOVIC.

V torek zvečer so zlikovci nasiloma odprli vežno izločeno okno tvrde Bernatovič na Mestnem trgu št. 5. Ukradeno je bilo nekaj deške obleke in površnik za dečka. Vse skupaj v vrednosti 800 dinarjev. Tu so bili slabi vlomilski posli ter so svedrovci s »smolci« popihali io v megleno noč.

POSKUŠEN VLOM V FLORIJSKI ULICI.

Ko je danes zjutraj imel službojuči stražnik v Florijanski ulici svoj redni obhod, je našel pred hišo št. 4. veliki sveder. Stražniku se je zdelo stvar sumljiva in je začel svojo okolico pregledovati. Opazil je, da se vžena vrata gostilne pri »Kaffe« samo prislonjena. Vstopil je v vežo ter takoj opazil, da so neznani storilci skušali vdreti v delavnico čevljarja Dolence. Vrata delavnice so bila le napol priprta in na teh je ležal velik železen drog. Tatovi so bili pri poslu očividno preplašeni. Odnesli niso ničesar. Pa ne da bi sv. Jožek — postal — patron svedrovcev!

Tuberkuloza med ruskimi emigrantmi.

Štiri leta življenja v inozemstvu in težke posledice bede in pomanjkanja, ki ga trpi ruska emigracija, je glavni vzrok, da se je začela širiti med Rusi tuberkuloza. Ta bolezen v zadnjem času izredno narašča in je s malimi izjemami običajen pojav v vsaki emigrantski družini. Kako hitro se širi tuberkuloza med Rusi, dokazujejo statistični podatki, ki jih je zbral beogradski odbor ruske emigracije v naši državi. Leta 1922 je iskalo medicinske pomoči mesečno povprečno 300 oseb. Lansko leto je to število naraslo do 600 in doseglo v marcu in aprilu 800. To je približno število tuberkulozno bolnih, ki so iskali zdravniške pomoči samo v enem ambulatoriju. Poleg tega pa so nudili bolnim prvo pomoč tudi drugi ambulatoriji. Zlasti oni ruskega Rdečega križa v Beogradu. Koncem lanskega leta se je položaj emigrantov v naši državi še bolj poslabšal. Mnogo je bilo vpokojenih ter so se morali lotiti težkega ročnega dela. Ker je državna komisija reducirala podporo, so mnogi Rusi izgubili edini vir svojih skromnih dohodkov. V zadnjem času pa je zelo težko najti tudi fizično delo in večina reduciranih ruskih vojakov in civilnih uslužbenecv je ostala brez sredstev za življenje. Zato ni čudno, da so začele razsajati med njimi razne epidemije bolezni osobito tuberkuloza, ki je zelo razširjena med deo in študenti. Samo v Beogradu je bilo lani 641 tuberkulozno bolnih otrok. V Zagrebu je zdravniški pregled ugotovil, da je med ruskimi akademiki 50 % tuberkuloznih, 25 % pa z nagnjenjem k tuberkulozi.

Julijska Krajina.

— Otvoritev Italijanskega otroškega azila v St. Petru na Krasu. V nedeljo je bil odprt v St. Petru na Krasu italijanski otroški azil. Vsaka taka otvoritev je svečana in jo poseti polno oblastnih in političnih zastopnikov. Tako je bilo tudi v St. Petru. Otroci se je vpisalo v azil okoli 70, pa se pričakuje še novi vpisi. Otrokom so dali mnogo daril. V kratkem se odpravi azil »Lege« tudi v Trnovem-Bistri. Tako se širi potujčevanje slovenskih otrok ob vzhodni meji Julijske Krajine.

Društvene vesti.

— J. n. a. d. »Jadrana«. Na IX. rednem obnem zboru J. n. a. d. »Jadrana« dne 15. tm. novozvoljeni odbor se je konstituiral sledeče: predsednik Buljevič Nedjelko, cand. ing., podpredsednik Florjanc Luce cand. iur., tajnik I. Lučovnik Rudolf tehn., tajnik II. Nagode Črtomir cand. ing., blagajnik Teodorovič Dušan tehn., čitalničar Jereb Stane med., knjižničar I. Ospan Alfons phil., knjižničar II. Ercegov Rudolf med., gospodar Scharlach Rudolf tehn., arhivar Dolar Nada tehn., društveni tožitelj Lučovnik Hinko cand. iur., namestnik: Rus Josip tehn., Kostić Vasilije tehn., Verbič Stanislav tehn., Zegura Luka med., revizorji: Kalan Šavle vand. phil., Janko Omanen tehn., Gračner Jože cand. iur.

— Predavanje v društvu »Soča« v Ljubljani. V soboto 23. tm. predava v salonu pri Levu g. dr. Vojislav Mole o zelo podučni temi in sicer: »Pomen arheoloških izkopav«. Pričetek ob pol 21. zvečer. Vstop vsakomur prost.

— Zveza lučnokraj. obrtnih združenj v Celju priredi v nedeljo dne 23. tm. dop. ob 10. v dvorani Narodnega doma v Puju veliko obrtniško zborovanje. Dnevni red zborovanja: 1. Davčna bremena in obrtništvo (predava naduprav. v p. g. O. Meglič, Maribor). 2. Kredit malega obrtnika (predava g. J. Volk, Sošani). 3. Delavsko zavarovanje (predava g. dr. I. Pless, Ljubljana). 4. Delovni čas (predava g. I. Rebek, Celje).

Poizvedbe.

— Najden šal. Pri zadnjem Cerinovem koncertu 17. tm. se je našel šal, lastnik ga dobi na Poljanskem nasipu 50a aziroma pri koncertu 24./III. v garderobi v Unionu.

Gospodarstvo.

— Novosadaka blagovna borza, 19. marca. Na produktivni borzi notirajo: Pšenica sremska, 1 in pol vag. 325, baška 4 in pol vag. 332,50, dupl. kasa 3 vag. 332,50—335, oves baški dupl. kasa 1 vag. 247,50, koruza baška, ladja 2 vag. 247,50, sremska dupl. kasa 1 vag. 250, moka baza »0« 1 in pol vag. 510, »0 ss« 2 vag. 515—520, štev. »2« 2 vad. 430, štev. »6« dupl. kasa 5 vag. 315, »0 ss« dupl. kasa 6 vag. 500—510.

— Dunaj, 18. marca. Na štetinarski sejm je bilo pripeljanih 3564 preshe in sicer iz Madžarske 1009, iz Danske 32, iz Nizozemske 371 in iz Jugoslavije 703 glav. Cene (v tisočih a. kr.): za spitate 1. 26, za srednje spitate 25, za staro žival 23, za kmetško blago 25,5—24, sedmograški 26,5. Tendence: sprva manj živahna.

— Kufja o denarju. Dr. K. Engliš: Denar. Posloven dr. A. Ogris. Splošna knjižnica št. 14. V Ljubljani 1924. Tiska in naklada Zvezna tiskarna in knjigarn. Strani 236. Cena broš. Din 26, vez. 32. Dr. Karl Engliš, univ. prof. v Brnu in bivši finančni minister češkoslovaške republike je izdal leta 1918 monografski spis o denarju, ki je doživel doslej v originalu že trije izdani. Ta svoj uspeh ima spis zahvaliti poleg drugim vrtilam tudi temu, da ni kakšen navaden katekizem o denarju, temveč strogo znanstvena, zanimiva ter poljudno podana analiza ne le denarja temveč tudi cel njegove narodnogospodarske podlage, brez razumevanja katere so funkcije denarja in njegove usode v raznih denarnih sistemih ne dajo pojasniti. Na teoretičnem temelju: popravljene avstr. subjektivne narodnogospodarske šole in Lipmanovega sistema je zgradil Engliš lasten nauk o gospodarstvu in denarnih poljih. Ta nauk ga ni vodil ne v nominalistični ne v metalistični tabor (dualizem, ki mora past) temveč k spoznanju, da more teorija o denarju biti le gospodarska in da se gospodarski problem da izpravo razložiti le v sveti z razlogi celega kompleksa gospodarskih pojavov. Iz tega stališča razbira spis v prvem delu najtežavnejše denarstvene probleme naših dni kakor so vsebina denarne enote, menjalna vrednost denarja, cenovne zakone in posebno tvoritev cen pri nominalni vrednosti denarne enote. V 2. delu spisa ki se nanaša na konkretne denarne oblike, mehanizem mednarodnega denarnega trga in državno denarno politiko, je na razmeroma majnem prostoru, v precizni dikciji in jasni obliki zgoščeno kakor za strokovnjaka tako za lajke vse, kar je danes na denarstvenem problemu novega, aktualnega, zanimivega. Spis ima to redko prednost, da izkušnje, učimene iz za vojne na denarstvenem poprišču, popolnoma potrjujejo pravilnost avtorjevih teoretičnih izjav, med tem ko leži praktična uporabnost ne le v podajanju pravecev in sredstev za popravilo sedanega denarnega stanja temveč v prvi vrsti v tako vsestranski in jasni razlagi denarstvenih problemov, ki omogoča vsakomur, da si ustvari pravično sodbo o tem, kar vidi okoli sebe. Ker naša strokovna literatura ne razpolaga z nobeno zadevno monografijo, je izredna prevod tega spisa pravkar Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani kot 14 številka »Splošne knjižnice. Knjiga obsega 236 strani osmerke ter stane broš. D 26.— vez. Din 32.—

— Izid vinskoga sejma v Semiču. Od kmetijskih podružnic Semič. Kot in Strekljevec v Semiču prirejeni vinski vzorčni sejem je bil prav dobro obiskan, osobito s strani vinogradnikov, katerih je došlo preko 200, ki so razstavili nad 300 vzorcev starega in novega vina. Sejem je posejil med drugimi zastopniki tudi odposlanec medeljskega ministrstva v Beogradu vinogradski inšpektor g. Petrovič, ki je kazal veliko zanimanje za razvoj našega vinstva osobito na zadržnem polju. Pred otvoritvijo se je vršilo časi primerno predavanje o vinogradništvu, kletarstvu in vinograd. združništvu. Sklenila se je tudi resolucija na polj. ministstvo proti uvozu ital. vina. Na prodaj je bilo kroglo 4000 hl novega in starega, večinoma belega vina po 5—7 Din. Prodalo se je skupno okroglo 300 hl po 5—6 Din. Navzoči kupci iz Ljubljane in okolice ter iz novomeškega okraja, bi bili nakupili kakor je bilo videti več sto hl po ceni izpod 5 Din, za kar se pa producenti niso mogli odločiti. Sejem bo imel vsekakor dobre posledice, ker se s temi vini in producenti seznanili tudi do sedaj neznani interesi, ki bodo gotovo pozneje izkoristili to poznanstvo. Zato naj te podružnice je vztrajajo na započetem delu.

— Jugoslovanska banka d. d. Upravni svet Jugoslovanske banke d. d. Zagreb, je na svoji seji dne 13. marca t. l. zaključil bilanco za poslovno leto 1923 ter ugotovil, da izkazuje ista po odbitku za davčna plačila rezerviranega zneska od Din 500.000.— čisti dobiček od Din 9.560.490,77, ki presega lanskega za Din 2.269.862,91 ob enaki delniški glavnici. — Glavni skupščini, ki se bode vršila v Zagrebu dne 24. marca t. l. ob 4. popoldne, bode predloženo na odobritev izplačilo 12% dividende, to je na 1200 Din na delnico. — Od čistega dobička se bode vporabila Din 750.000.— za rezervni fond, Din 1.000.000.— za amortizacijski fond nepremičnin in Din 500.000.— za mirovinskih zaklad. — Bilanca pokazuje zadovoljivi in povečani promet v vseh panogah poslovanja. — Hranilne vloge so se povečale od 148 milijonov dinarjev na 191 milijonov dinarjev, stanje blagajne in menic od 79 milijonov dinarjev na 91 milijonov dinarjev ter celokupni promet od 38 milijard dinarjev na 57 milijard dinarjev. Povišanje delniške glavnice tega zavoda od 50 milijonov dinarjev na 100 milijonov dinarjev je bilo izvršeno v prvi polovici meseca februarja t. l. ter je popolnoma uspelo.

— Dobava koniske žime. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo 2000 kg koniske žime la. Kolikovanje ponudbe z vzorci je vpisati do najkasneje 31. marca ekonomskemu oddelku je določila.

— Izkaz posredovalce Slov. trg. društva »Merkur« v Ljubljani od 12. marca 1924. V službo se sprejme: 3 knjigovodje, 1 korespondenta, 2 kontrolista, 1 pomočnik Specijalne stroke, 2 pomočnika galanterijske stroke, 1 pomočnika manufakturne stroke, 2 pomočnika delikatesne stroke, 1 pomočnika mešane stroke (za Nemško Avstrijo), 5 trgovskih potnikov, več zavarovalnih potnikov, 2 korespondentini (1 za Prekmurje), 2 kontrolistini (1 za Beograd, 1 za Osijek), 1 blagajničarka, 1 prodajalko mešane stroke, 1 prodajalko manufakturne stroke, 1 prodajalko konfekcijske stroke, 1 prodajalko delikatesne stroke, 1 prodajalko za zlatino in ure, 4 učenke in 4 učencl. — Službe iščejo: 11 knjigovodil, 6 korespondentov, 12 kontrolistov, 3 praktikantov, 3 poslovoje, 10 potnikov, 15 skladiščnikov, 85 pomočnikov raznih strok, 43 kontrolistini, 15 blagajničark, 3 knjigovodkinje, 19 strojeplisk, 52 prodajalk, 24 učenecv in 41 učencl. — Posredovalnica posluje za poslodavce in družbene člane brez plačila, za ostale pa proti odškodnini. Vabimo vse zainteresente, da se vedno poslužujejo naše posredovalnice.

— Oglas. Prodaja vreč. (Natančnejši podatki pri trg. zbornici v Ljubljani.) Intendantski skladišče Vardarske divizijske oblasti v Skopju prodaja 2. aprila na javni ustmeni licitaciji večjo količino vreč iz tute in papirja. — Dobava čolnov. Pri oddelku za mornarico v Zemunu se vrši 3. aprila ofertalna licitacija glede dobave 12 čolnov za potrebo ročne flotilje v Novem Sadu. — Dobava raznih strojev na električni pogon. Pri oddelku za mornarico v Zemunu se vrši 2. aprila ofertalna licitacija glede dobave raznih strojev na električni pogon.

— Dobava afrike. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo 2000 kilogramov afrike. Kolikovanje ponudbe z vzorci je vpisati do najkasneje 31. marca 1924. ekonomskemu oddelku je določila.

— Združene papirnice Vevče. Gorčane in Medvode d. d. v Ljubljani. Upravni svet Združenih papirnic Vevče. Gorčane in Medvode d. d. v Ljubljani je imel 17. marca predsedstvo družbenega predsednika g. dr. Karla Trillerja bilančno sejo. Iz bilančnega zaključka, predloženega upravnemu svetu, izhaja, da je imela družba v minulem poslovnem letu Din 3.478.672,46 čistega dobička napram Din 2.008.831,58 v letu 1922.

Najnovejša poročila.

NARODNA SKUPŠČINA.

— Beograd, 20. marca. (Izv.) V skupščini je danes dan interpelacij. Za današnjo dopoldansko sejo je v parlamentu vladalo veliko in napeto zanimanje, ker so vsi parlamentarni krogi pričakovali, kak odgovor da vlada na interpelacijo džemijeta in kakšno stališče zavzame slednji napram vladi. Za danes dopoldne določena plenarna seja je bila odgodena na 16. uro popoldne iz razloga, ker je bil danes ob 11. dopoldne svečan pogreb zemljskih ostankov bivšega ministrskega predsednika pok. Milenka Vesniča, ki je umrl v Parizu. Pogreba se je polnoštevilno udeležila narodna skupščina in je vsled tega odpadla dopoldanska seja.

NAPETA PARLAMENTARNA SITUACIJA.

— Beograd, 20. marca. (Izv.) Danes dopoldne je postala parlamentarna situacija sploščka zelo napeta, ker so vsi pričakovali, kako stališče zavzamejo džemijetski poslanci napram odgovoru notranjega ministra na njih interpelacijo o pokolju v Metohiji. Džemijet je včeraj vladi začel groziti, da izstopi iz vladine večine, če ne bodo zadovoljivega odgovora. Za slučaj, da bi v resnici džemijet izstopil iz vladine večine, tedaj je dana nevarnost, da ostane lahko vlada še med proračunsko razpravo v manjšini.

Na snočni seji je ministrski svet sklenil, da ima notranji minister ugoditi vsem zahtevam džemijeta in da uvede strogo preiskavo v Metohiji radi pokolja tamošnjih muslimanov.

RADIKALI IN VERIFIKACIJA RADIČEVSKH MANDATOV.

— Beograd, 20. marca. (Izv.) Današnji dopoldanski radikalni tisk razmotriva splošni položaj, ugotavlja, da je položaj vlade zelo težaven. Glede verifikacije radičevskih ostalih mandatov naglašajo radikalni krogi, da ne bodo radikalni delali nikakih ovir in zaprek, ter da bodo postopali ravnotako kot prikrat. Baš pa ni treba hiteti z verifikacijo teh ostalih mandatov, ker se tudi radičevcem ne mudi, da pridejo čimprej v narodno skuščino. Kakor se onim 20 verificiranim mandatom ne mudi takoj priti v skupščino, tako tudi sedaj radikalni nimajo vzroka hiteti z verifikacijo ostalih mandatov.

BURNE DIJASKE DEMONSTRACIJE V BEOGRADU.

— Beograd, 20. marca. (Izv.) Rektor beogradske univerze je že včeraj sporočil akademiki omladini, da ugodni vsem zahtevam ter da dovoljuje, da se vrši na akademskih tleh danes dopoldne velik protestni shod. Danes dopoldne se je faktično zbrala v kompaktnem številu akademika omladina, ki je na zborovanju odločno protestirala proti kršitvi univerzitetne avtonomije, izjavljajoč, da je pripravljena voditi borbo za avtonomijo z vsemi legalnimi in tudi skrajni sredstvi. Po končanem zborovanju se je po 10. uri dopoldne fignral imozanten spreved, ki se ga je udeležilo nad 3000 aka-

Posamezne bilančne številke izkazujejo številčno uspešno napredovanje v poslovanju družbe ter je sklenil upravni svet predlagati obnemu zboru delničarjev, ki se bo vršil v petek dne 11. aprila ob 16. uri popoldne v posvetovalnici Ljubljanske kreditne banke, naj se izplača za leto 1923 11% dividendo napram 10% za leto za leto 1922 in 8% za leto 1921. Družbina podjetja so proizvajala v letu 1923 skupaj: papirja 852 vagonov, t. j. za 13,3% več kakor v prošlem letu, je razvtega 239 vagonov celuloze, t. j. za 1,4% več nego v prošlem letu ter 168 vagonov lesovine, t. j. za 12,8% več nego v prošlem letu. Prodajna organizacija se je v minulem poslovnem letu izdatno razpredla in služi kot dokaz delazmožnosti družbinih obratov zlasti dejstvo, da se je za eksport izdelkov v Orijent dobro pripravilo pot.

Drobiž.

— Premetena beračica. Spekulacija. ki se je razpasla po vojni v vseh sloh, se ni ustavila niti pred vratmi največjih siromakov. Varšavska policija je imela te dni zanimiv posej s tako špekulacijo. Neka stara siromašna in slabotna žena je stala vsak dan na oglu elegantnih varšavskih ulic ter z detetom v naročju prosila miloščine. Nekega dne je stopil k nji stražnik in beračica je takoj pobegnila. To se je zdelo varnostnemu organu sumljivo, skočil je za njo ter jo aretirat. Na policiji so ugotovili, da je bilo njeno dete iz lesa.

— Rusija pred veliko poplavo. Po vesteh iz Moskve in Harkova preti spomladaj vsej Ukraini velika poplava. Zato je ukrajinski centralni odbor odredil mobilizacijo vseh moških proti tej nevarnosti. Begove prestopi zlasti reka Dnieper. V Kijevu pričakujejo poplavo kakršne doslej še ni bilo. Ukrajinske železniške proge so zasute s snegom, ki je na nekaterih krajih nad 6 metrov visok. Tega snega seveda delavci ne morejo odstraniti in prebivalstvo je prisiljeno čakati, da se stopi pod pritiskom solčnih žarkov.

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:

VALENTIN KOPITAR.

Pogreb zemljskih ostankov Milenka Vesniča.

— Beograd, 20. marca. (Izv.) Danes ob 11. dopoldne je bil svečan pogreb zemljskih ostankov pok. Milenka Vesniča, ki so jih včeraj prepeljali iz Pariza v Beograd. Zemljski ostanki so bili položeni k večnemu počitku na novem pokopališču. Pogreba so se udeležili vsi člani vlade s predsednikom Pašićem na čelu, predsedstvo narodne skupščine s predsednikom Jovom v čelu, zastopniki parlamentarnih klubov, generaliteta, visoki državni dostojanstveniki in zastopniki raznih kulturnih, političnih in drugih korporacij.

Krasne vence so položili na pokopnikov grob Nj. Vel. kralj Aleksander.

bivši francoski ministrski predsednik in prijatelj Vesničev Brian in sedanjí francoski ministrski predsednik Poincaré, kraljevska vlada in številni pokojnikovi prijatelji.

Borzna poročila.

Zagrebska borza.

Dne 20. marca. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 14.155—14.255, Pariz 4.075—4.125, London 351.25—354.25, Dunaj 0.11514—0.11714, Praga 237—240, Trst 3.53 do 3.56, Newyork 81.70—82.70. — Valuta dolar 80.625—81.625, lira 3.505—3.535.

Efekt: 7% invest. posoj. 1921 67—69, 2½% drž. renta za ratnu šteto 160—163, Ljubljanska kredita 241—245, Centralna banka 69—70, Hrv. eskomptna banka 165—166, Kredita banka, Zagb. 147—148,5, Hipotekarna banka 86—89, Jugobanka 137,5—138,5, Praštediona 945—955, Slovenska banka 112—114, Eksploatacija 154—160, Drava d. d., Osijek 430, Sečera, Osijek 1380—1450, Isis d. d. 62—65, Nihag 132,5—135, Gutman 1000—1050, Slaveka 800, Slavonija 148—154, Strojne tov. 150, Trboveljska 750, Union, paromila 1000, Vevče 180—185.

Beograd, 20. marca. (Izv.) Pariz

407, Newyork 82.25, Zeneva 1418.65, Milan 355, Praga 234.05, Dunaj 0.11204, Bukarešta 43.50, Sofija 58, Budimpešta 0.11.

INOZEMSKJE BORZE.

— Curih, 20. marca. Današnja borza: Beograd 7.05—7.15, Praga 16.70—16.75, Newyork 5.78—5.7875, London 24.785—24.805, Pariz 29.20—29.35, Milan 24.80—24.90, Berlin 1.295—1.305, Amsterdam 214—215, Dunaj 0.0815—0.08175, Bukarešta 3.10—3.20, Sofija 4.10—4.20.

Trst, 20. marca. Današnja pred-

borza: Beograd 28.50—28.75, London 98.75—99.25, Pariz 115—117, Newyork 22.95—23.15, Curih 297—302, Praga 66.50—67.20.

Darujte za „Sokolski Tabor!“

Kdor kupuje, kdor prodaja,
naj čita oglase v „Slov. Narodu“!

Isče se

prvovrstna, samostalna mo-
delin'a za dobro plačo in
celo oskrbo. — Dopise na:
Hamburger Ella, Osijek,
Karucijska ulica.

Strešno lepenk prvovrstno
Kontinental (Kontinentallederapp)
dobavlja takoj v vsaki množini
najbolje

Jos. R. Puh, Ljubljana,
Gradiška ulica 22. Telefon 513.

Pisalni stroji, potrebščine
mehanična delavnica
(popravljalnica)

L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburova ulica 6-1.

Načelnice

Prima Portland trboveljski in dal-
matinski dobavlja v poljubnih
množinah. — Naročila sprejema:
H. Petrič,
Gospodarska cesta 16/1.
Telefon 343 1714

Pozor!

Elektrarne, elektroinstalaci-
onje, krije potrebo elektro-
motorjev - elektromateri-
jala, elektromedicinskih
aparatur - elektrokurilnih
in kuhalnih aparatov, raz-
svetljeval iz skladišča

Leopold Tratnik,
Ljubljana, Sv. Petra c. 25
Na debelo! Na drobno!

Prva preoblikovalnica

damskih slamičkov in moških
klobukov
Barborič - Završan
Ljubljana - Mestni trg 7
izdeluje po najnovejših modelih.
Istotam velika zaloga damske
slamičkov, naktenih in praznih
in raznovrstnega nakita.

Vabilo

na

občni zbor

Posojilnice v Cerknici

registr. zadruga z omejeno zavezo
ki se bo vršil
v nedeljo dne 30. marca
1924 ob dveh pooldnih v
prostorih posojilnice v
Cerknici.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnice.
2. Poročilo računkega pregledovalca za leto 1923.
3. P. trženje računa za leto 1923 in razdelitev čistega dobička.
4. Izvolitev načelnice, odbora, računkega pregledovalca in namestnika.
5. Poročilo o izvršeni reviziji.
6. Slučajnosti.

NAČELSTVO.

UMETNA GNOJILA

prvovrstni rudninski superfosfat, superfosfat
iz kostne moke ter razna mešana gnojila po
najnižjih konkurenčnih cenah dobavlja:

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku.

Vse hiti

v modno trgovino, Mestni trg 19

A. Šinkovic nasl. K. Soss

kjer se vrši do konca tega meseca

inventurna prodaja.

Posebno ugodno nakupite:

kuhanje, perilo za dame, gospode,
dece. — Pletene jopice, trikotaje.
Predpasnike, nogavice, rokavice
Vse vrste vst, kravate, naram-
nice i. t. d.

Zunanja naročila pošto
obratno.

Zahvala.

Vsem, ki so nam ob priliki prebriske izgube dragega
pokojnika, gospoda

IVANA RAKOVCA

stali ob strani s tolažilno besedo in dejanjem, izrekamo tem
potom na iskrenejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujemo g. gene-
ralu Živkoviču, g. polkovniku Nediču, g. majorju Lampiču
ter vsem ostalim gospodom častnikom, nadalje upravniku
Nar. gledališča g. Matiju Hubadu, zastopnikom društva vpo-
kojenih orožnikov, zastopnikom poštne uprave ter sploh vsem,
ki so sprejeli blagopokojnika na njegovi zadnji poti v tako
obilnem številu. Posebna zahvala bodi izrečena nadalje go-
spodom pevcem Nar. gledališča za v srce segajoče petje ter
vsem darovalcem krasnega cvetja.

Vsem in vsakomur posebej: Najsrčnejša hvala!

Ljubljana, dne 20. marca 1924,

Rodbine: Rakovec, Frantar, Mozetič in Pehani.

Za odgovore uprave
naj se prikaže
1 dinar. Plačuje se
vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
30 para. — Najmanjše
pa Din 3.—

Službe

Klub-garniture,
jedilnice, spalnice in dru-
go pohištvo na obroke
nudi, dokler traja zalo-
ga — Erman & Arhar,
Št. Vid nad Ljubljano 4.
1963

26 letni gospodski strežnik

(Herrschaftsdienner) prvo-
vrsten, — želi premeniti
mesto. Sprejemajo se sa-
mo priporočila pisma.
— Naslov pove uprava
»Slov. Narod«. 1975

Kontoristinja,

zmožna slovenskega in
nemškega jezika, sloven-
ske stenografije in stro-
jepisja — išče službo.
— Naslov pove uprava
»Slov. Narod«. 1969

Sprejmejo se sta- rejšje pomočnice

za novo preurejeno in
povečano damsko kroja-
nico. — Fani Jager-Tram-
puš, Kolodvorska ulica
št. 28, I. nadst. 1998

Kot potnik,

že nekoliko izkušen, bi
rad stopil v takojšnjo
službo. — Ponudbe pod
»Takojšen nastop/2000«
na upravo »Slov. Narod«. 2004

Sprejemem boljše kuharico

k dvema osebam, ki zna
navadno kuhati. Biti mo-
ra mlada, zelo čista in
pridna, z dobrimi navi-
vali. Pomagala bi tudi ne-
koliko sobarici. Nastop
1. aprila. — Naslov pove
uprava »Slov. Narod«. 2004

Prodajalka,

izurjena v trgovini z me-
šanim blagom in trafiki
— želi premeniti službo.
Nastop takoj. — Ponud-
be pod »Zanesljiva/2002«
na upravo »Slov. Narod«. 2014

Perfekten knjigo- vodja-bilancist

želi primernega mesta pri
večjem trgovskem ali in-
dustrijskem podjetju. —
Sprejme tudi začasno de-
lo, kakor pregledovanje
in vpeljevanje trgovskih
knjig, sestavljanje bilan-
ce in dr. — Ponudbe
pod »Bilancist/2003« na
upravo »Slov. Narod«. 2009

Blagajničarka

se sprejme takoj v re-
stavrariji glavni
kolodvor v Ljubljani.
Oziralno se bo samo na
ono, ki je v tej stroki že
izkušena in ki ima do-
bra iznajdnjstva. Starost ne
iznad 20 let. — Predsta-
viti se je osebno dnev-
no dopoldan istotam. 2009

Prodaj

Okasion-slamičnike
od 10 do 100 Din razpro-
dajam samo od 20. do 30.
marca. — Horvat, mo-
diska, Stari trg 21. 1971

Stanovanja

Mesečna soba
s posebnim vzhodom, v
sredini mesta, se odda.
— Naslov pove uprava »Slov.
Narod«. 2012

Odda se lepo

meblavana soba
z električno razsvetljavo
le solidnemu gospodu.
— Naslov pove uprava »Slov.
Narod«. 2014

Soba in kabinet

ali samo soba (parter ali
I. nadstropje) v bližini
kolodvora — se išče. —
Ponudbe pod »Meblava-
na ali prazna soba/2001«
na upravo »Slov. Narod«. 1997

2 meblavani sobi

po možnosti v sredini
mesta ali v kaki lepši vili
išče eleganten gospod s
sonoro. — Naslov: Ho-
tel »Tratnik«, Ljubljana.

Mlad zakonski par

brez otrok išče lepo me-
blavano sobo pri boljši
rodbini, po možnosti s
hrano in postrežbo. Pla-
ša postranska stvar.
— Ponudbe na upravo »Slov.
Narod« pod »12.000/1994«. 2011

Vdova

z dvema otrokoma (6 do
8 let), išče stanova-
nje (soba in kuhinjo).
Razume se v kuhinji, so-
bah na tudi na polju; gre
tudi za hišnico. Plaša za
nar let naprej. — Naslov
pove uprava Slovenskega
Naroda. 1850

Nezremitnin

Baraka
na Friskovcu, pripravna
kot skladišče za vsako
vrsto blaga, se prodaja.
— Pismene ponudbe pod
»Prostorna baraka/1999«
na upravo »Slov. Narod«. 1974

Lepo posestvo,

80 orolov obsegajoče, le-
žeče na Pohorju, dve uri
oddaljeno od Maribora, v
bližini Mariborske koče,
je takoj naprodaj. Cena
po dogovoru. Interesenti
naj se blagovolijo ogle-
diti pri Francu Polaku v
Sp. Hoči 75 pri Mariboru.
1991

Fokali

Inozemska d. d.

išče rafinerijo
za predelavo naftnih
ostankov (Naphtarück-
stände) ali primerno koče-
tje za razpečanje in-
dustrijskih olj v
državi SHS — Poljska:
Tomec & Co., Wien
XVIII, Plenerg. 17. 2008

Razne

Na dobro

domačo hrano
se sprejmejo 3-4 go-
spodje. — Naslov pove
uprava »Slov. Narod«. 2011

Polenovka,

namočena, se dobi vsak
petek — pri trdnji Fr.
KHAM, Ljubljana, na-
sproti hotela »Union« —
Dobi se tudi med ted-
nom. 1014

Pohištvo

vsake vrste, spalnice iz
trdega in mehkega lesa,
kakor tudi drugo pohi-
štvo imam vedno v zas-
logi po najnižjih cenah.
— Matija Andlovic, Vi-
dovdanska cesta 6, Ljub-
ljana. 1974

Zaloga klavirjev

in pianinov
najboljših tovarov Bö-
sendorfer, Czapka, Ehr-
bar, Hözl, Schweighof-
fer, Originag Stingl itd.
Tudi na obroke! — Jeri-
ca Hubad, roj. Dolenc,
Ljubljana, Hilsnerjeva ul.
št. 5. 30

POZOR! PEKARJI

Diamant

tvornice Hauser in Sobot-
ka, Dunaj, Stadlau, pek-
arski sladni ekstrakt,
je najboljši pekarsko
sredstvo ter prekaja vse
ostale dosedanje nado-
mestke. — Čuvajte se
služnih potvorb, naj bo
pravek ali tekočina! Za-
hvejte samo originalni
»Diamant«! — Glavno za-
stojstvo za Jugoslavijo:
Edvard Dužanec, Stross-
mayerjeva ulica br. 10,
Zagreb. 12961

Znižane cene za

otroške vozičke,

ki se dobijo direktno v
domači tovarni otroških
vozičkov in dvokoles —
»TRIBUNA«, F. B. L.,
Ljubljana, Karlovska ce-
sta št. 4 — Istotam se
dobijo po znižani ceni
nova dvokolesa, mali po-
možni motorčki, živalni
stroji in pnevmatika, ter
se sprejemajo v polno
popravo za emailiranje
in ponikljanje dvokolesa,
otroški vozički, živalni in
razni drugi stroji. — Pro-
daja se tudi na obroke.
1490

Inserati v

»Malih oglasih«

imajo neoporečno velik
uspeh v »Slov. Narod«

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“!

Strojiva, surove kože.

Dobave zmožna turška išče prvovrstne dokazano v usnji
industriji najbolje vpelane

zastopnike

za Slovenijo. — Ponudbe z referencami na Impey G. m. b. H.,
Berlin, Breitstrasse 35.

Razglas.

Meščanska korporacija v Kostanjevici prodaja
približno 500 - 600 m² še stoječega hrastovega lesa.
Gozd leži tik ob državni cesti pri Kostanjevici. Event.
ponudbe na: »Načelstvo meščanske korporacije v Ko-
stanjevici«. Načelstvo.

Gamaufovo umetno gnojilo za cvetlice

je izborna učinkovito sredstvo, katero omogoči rastlini
do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo
intenzivnejšo nianso barve. Cena zavojčku Din 3.—.
Razpošilja društvo

„Vrtmarska šola“ v Kranju.

Stalna zaloga: Herzmansky, Korsika, Urbanic in droge-
rija „Adria“.

Prager Presse

za Jugoslavijo.

Ta najbolj informiran in najbolj razširjen dnevnik v
Češkoslovaški republiki in v tujini stane za kraljevino
SHS (radi znižanja poštne tarife) samo Din 40.—
mesečno.

Najboljše trgovske in obrtniške informacije i. t. d. držav
Male Antante.

Pisemski papir

v mapah in skatljah na drobno in
debelo priporoča

Narodna knjigarna,
LJUBLJANA, Prešernova ulica 7.

Pozor lesotržci!

Kupujemo proti gotovini nekaj vagonov 25 mm desek monte
ter tramove od 4/4 do 6/8. Ponudbe z najnižjo ceno na
Ivan Kralj in sinovi, Zagreb
Petrinjska ulica šte. 73.

Veletrgovina z vinom in alkoholnimi pijačami

išče za Ljubljano in okolico dobro vpeljanega

zastopnika

pod ugodnimi pogoji. V poštev pridejo samo osebe od
stroke poštenega značaja s krogom stalnih odjemalcev. Po-
nudbe pod Zastupnik-1984 na upravo Slov. Naroda.

Ravnokar došli najnovejši

pariški in dunajski modni listi

za spomladansko sezijo.

Priporoča

Narodna knjigarna, Ljubljana

Prešernova ulica 7

Ugodna priloznost!

Pisalni stroji na obroke

Schapiograph in schapiografske potrebščine

The Rex Co

Ljubljana, Gradišče 10
Telefon 269.

Claude Farreres „CIVILIZIRANCI“

so pravkar izšli v slovenščini in opisujejo vzhodno-
azijsko erotično življenje z vsemi realističnimi barvami.
Najlepši eksotični roman francoske moderne.